Ч. 11 (15.102. Львів, середа 18. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВИДАННЯ: Б.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Криваві події в Бережанщині.

ПАТ повідомляє: В суботу 14. ц. м. вечором в Урмані пов. Бережани група українських хлопців побила шофера самоходу повітового виділу в Бережанах.

Шофер у власній обороні вистрілив з револьверу вбиваючи одного з напасників. По тім випадку напасники та зібрана юрба почала вибивати шиби в місцевій школі займаючи агресивне становище супроти поліціянтів, які прибули на місце подій. Поліціянти вжили зброї і зранили легко кілька осіб.

—o—

Третій член уряду Карпатської України.

Чеське Інформаційне Бюро повідомляє:

През. Гаха видав 16. ц. м. відручне письмо, яким призначив активного генерала Льва Прхалу третім членом уряду Карпатської України. Ґен Л. Прхала був дивізійним командантом в Ужгороді і брав активну участь в організуванні чеського леґіону на В. Україні та б. Росії підчас світової війни і революції.

Чеська преса широко розписується про іменування ґен. Л. Прхали третім членом уряду Карпатської України, подає його біографію і стверджує, що призначення активного генерала міністром є признанням великих заслуг армії, що їх вона поклала підчас останніх подій у Карпатській Україні. През. Гаха визначив третім членом уряду Карпатської України того представника армії, який дуже добре орієнтується у відносинах у Карпатській Україні.

Поворот членів делімітаційної коміс"ї з Будапешту.

КУП подає з Хусту:

Члени делімітаційної комісії д-р Юл. Бращайко і д-р М. Кочерган вернулися 16. ц. м. з Будапешту до Хусту. Наради делімітаційної комісії минулого тижня мали неофіційний характер у звязку з мукачівським інцидентом.

Курс для українських залізничників у Хусті.

В найближчому часі відбудеться в Хусті курс залізничої служби для українців, щоб вони могли обняти всі місця на залізницях Карпатської України.

Кріваві бої з повстанцями біля Києва.

„Фелькішер Беобахтер" повідомляє:

В колективі „Друга пятирічка" біля Києва вибухли криваві заворушення селян, які вбили управителя колхозу та ще двох наставників. З Києва вислано спеціяльний відділ Г. П. У., що звів завзятий бій з озброєними повстанцями, між якими були вояки червоної армії.

Важні наради у Берліні.

Мін. Чакі приїхав до Берліна в понеділок 16. ц. м. рано, де його привитав мін. Рібентроп з представниками німецького політичного світу. Мін. Чакі замешкав у готелі „Адльон". Передполуднем мін. Чакі склав мін. Рібентропові у міністерстві закордонних справ, де німецький міністр обговорив з ним у двогодинній, сердечній розмові взаємини між Німеччиною і Мадярщиною. З черги відбулося снідання в апартаментах мадярського посольства, на яке прибув Рібентроп і мін.: Фрік, Франк, Функ, Руст, державний підсекретар у міністерстві пропаганди Дітріх та італійський амбасадор Аттоліко.

По полудні мін. Чакія приняв канц. Гітлер у присутности мін. Рібентропа в новім будинку канцлера, що його посвячено перед кількома днями. Розмова тревала майже дві години.

—o—

Таємні вибухи бомб у Льондоні і Менчестері.

Райтер повідомляє, що в понеділок 16. ц. м. трапилося пять великих вибухів: два у Льондоні, три в Менчестері. В Льондові дійшло до вибуху недалеко електрівні і під линвовим мостом над каналом. Від вибухів у Менчестері згинула одна особа, дві є ранені. На вулиці, де трапилися вибухи, видніють глибокі ями. З вікон дооколичних домів повилітали шиби. Вибух у Льондоні не заподіяв ніяких втрат. Причина вибухів покищо не вияснена. Скотленд Ярд веде енерґійне слідство і ствердив, що вибух у Льондоні не має нічого спільного з поганим діланням електрівні. Таємні вибухи спричинили невідомі особи підкладаючи бомби.

ПЕРШІ ВИСЛІДИ СЛІДСТВА У СПРАВІ бомбових вибухів.

Шефи Скотленд Ярфду ствердили на негайній конференції, що бомобві замахи були підготовані від кількох днів і мають політичні мотиви.

Слідство виявило, що бомба, яка вибухла коло електрівні в Льондоні, мала дуже велику силу і була виповнена, на думку знавців, динамітом і меленітом. Мешканці дооколичних домів перестрашені страшним гуком вибуху і бренькітом шиб, вибігли з поспіхом на вулицю, багато з них з наложеними масками. Кілька осіб дістало нервового нападу й їх відвезли до шпиталю. Друга бомба вибухла в Льондоні під линвовим мостом над великим каналом, віддаленим від місця першого вибуху на 8 км. однак не спричинила більших шкід.

Більші шкоди спричинив вибух трьох бомб у Манчестері, що вбили одного чоловіка, багато осіб ранили і довели до страшної пожежі тому, що бомби перервали газові проводи. Пожежу з важким трудом вгасили.

Тому, що вчора вибухли дві бомби у столиці північної Ірляндії Бельфасті здогадуються, що бомби підкинули ірляндські революціонери.

—o—

МІНІСТЕРСТВО ГОСПОДАРСТВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ В НОВІМ БУДИНКУ.

КУП повідомляє з Хусту: Міністерство господарки Карпатської України в Хусті перенеслося до свого нового будинку б. окружного уряду, в якім матимуть вигідне приміщення всі урядовці.

Катальонія тратить автономію.

Міністер внутрішніх справ уряду ґен. Франко підписав декрет у справі ліквідації адміністраційної автономії Катальонії. Негайно по здобутті м. Леріди в Бурґосі оголошено закон з 5. квітня 1938 р. про скасування автономічного статуту Катальонії. Новий декрет постановляє, що нова влада обіймає уряди в Катальонії, які підлягали катальонському хенералідатові.

МАСОВА ВТЕЧА ДЕЗЕРТЕРІВ З КАТАЛЬОНІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

Через кордон східних Піринеїв далі переходять масово ґрупи втікачів, головно дезертерів з Катальонії.

НОВІ УСПІХИ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

В понеділок 16. ц. м. національні війська здобули Серверу і чотири інші місцевости. Сервера лежить недалеко безпосередньої дороги з Леріди до Барсельони. В головній кватирі ґен. Франка переконані, що барсельонські війська розбиті. Дальший хід воєнної акції в Катальонії залежатиме від того, чи барсельонські війська встигнуть ще раз переґрупуватися в обличчі швидкого наступу наварських дивізій.

—o—

Солідарна акція Німеччини та Італії

У СПРАВІ КОЛЬОНІЙ ПО ЗАКІНЧЕННІ ЕСПАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

Вчорашній комунікат „Інформаціоне Дільоматіка" викликав в політичних колах багато коментарів у звязку з виявленням вістки, що Мусоліні у своїх розмовах з прем. Чемберленом узалежнив справу франц.-італійських відносин від закінчення війни в Еспанії. Хоч цю вістку заперечили англійські кола першого дня візити прем. Чемберлена, тепер її підтверджують різні джерела.

Політичні кола здогадують, що Італія висуне свої кольоніяльні домагання супроти Франції у хвилині, коли Німеччина висуне свої домагання у справі втрачених кольоній по війні. Солідарна акція Німеччини та Італії запевнилаб обом державам більші вигляди на успіх у здійсненні кольоніяльних вимог супроти західних держав.

ІТАЛІЯ ЗАПЕВНЮЄ ТЕРИТОРІЯЛЬНУ НЕНАРУШНІСТЬ ЕСПАНІЇ.

Райтер повідомляє: Мусоліні запевнив ще раз прем. Чемберлена, що Італія не має ніяких територіяльних амбіцій в Еспанії та обстоює далі при італійсько-англійськім договорі у справі статус кво на Середземнім морі. Те саме торкається Балеарських островів.

—o—

Наради Чемберлена у Льондоні.

Перед засіданням кабінету, що відбудеться в середу на Довнінґ Стріт, прем. Чемберлен відбув нараду зі своїми головними співробітниками сер Джоном Саймоном, С. Гором, Кінелеєм Вудом і Джоном Ендерсоном. Щойно в середу всі члени уряду будуть поінформовані про хід розмов прем. Чемберлена і мін. Галіфакса в Римі з Мусоліні. У цьому засіданні візьме вже участь мін. Галіфакс, який вернеться вже з Женеви.

Труднощі і можливости польської закордонної політики.

(З приводу подорожі п. Бека до Берхтесгаден).

Львів, 17. січня 1939.

Подорож мін. Бека до Берхтесгаден поклала край усім поголоскам і розмовам на тему польсько-совітського наближення. Вона кинула одночасно яскравий сніп світла на основну трудність польської закордонної політики та її розмірно дуже обмежені можливости. Нетаєна радість всього ендецького й ендекоїдного табору з приводу протоколу пп. Грабовського-Літвінова, радість, викликана не ствердженням факту, що польсько-совітські відносини, оперті на пакті неагресії, **є добрі, але власним побожним баганням, що вони будуть ще кращі,** — ця реакція п. Ст. Стронського у „Курієрі Варшавськім" і його однодумців вказує на вічно ще покутинчий польський політичний русофілізм, який не здає собі справи ані з ситуації Польщі, ані з її льоґічних висновків.

Вся трудність цієї ситуації це ґеоґрафічне і ґеополітичне положення польської держави. Поміж Німеччиною і Росією Польща вічно загрожена або одним із тих імперіялістичних великих сусідів, або маревом відродин рапальського союзу, себто протипольського бльоку обох їх. Тому найбільші зусилля, що їх Польща може вживати, це йти по шляху, який намітив пок. маршал Пілсудський: намагатися жити у добрих взаєминах **з обома неприємними сусідами,** а на випадок конфлікту між ними зберігати **невтральність.** Найбільша трудність полягає у тому, чи вдасться зберігти ту невтральність при **всяких** умовинах, навіть тоді, коли німецько-совітський конфлікт прийме такі різкі і драстичні форми, що не схоче рахуватися з ґеоґрафічними перешкодами. Ту небезпеку скріплює характер обох названих сусідських держав: на сході сусід, який від перших років свого державного існування відзначався імперіялістично-агресивним тоном (погляньмо на мапу московських територіяльних здобутків від часів Івана Калити!) та якого нинішній державний устрій пройнятий месіяністичною вірою у післанництво Москви защіпити в усьому світі одну ідею, з Москвою, як диспозиційним ідеольоґічним та політичним осередком (порівняй нинішній комунізм з таким самим імперіялістично-московським характером передвоєнної панславістичної ідеї). Знову на заході сусід, якого устрій ще більш динамічний, хочби тому, що пруживість німецької нації більша, ніж московської, та що московський імперіялізм був завжди зовсім незалежний від експльоатаційних можливостей земель уже приналежних до держави, себто не був умотивований ніякими життєвими потребами московської нації (чейже уральські багацтва почали добувати щойно за большевицьких часів), а німці навіть при ревіндикації Австрії та Судетів з уваги на число і густоту населення та промисловий характер краю — стіснені територіяльно і господарсько.

Ліквідація австрійської і судетської проблеми у 100%-во німецькому бажанні і питання, куди у найближчу чергу буде скермована німецька динаміка, викликала ту дискусію у всій міжнародній пресі, яку ми бачимо і чуємо в останніх місяцях і тижнях, та яка не могла не відбитись і на настроях польського громадянства (про українське у даному випадку не говоримо) у звязку з дальшими закордонно-політичними польськими напрямками. Викликана тією дискусією та повінню поголосок про німецькі пляни атмосфера стала джерелом безлічі непорозумінь, до яких зараховуємо також непорозуміння з комбінацією польсько-совітського наближення. Яку вартість має політичне наближення тоді, коли воно може бути тільки **наближенням,** а ніколи **союзом?!** Нема двох думок, що вирішним для питання польсько-німецького чи польсько-совітського союзу є сумнів, що існує в найширших колах польського громадянства: чи тісна військово-політична кооперація Польщі з західним або східним сусідом не криє у собі тої небезпеки, що німецькі чи совітські війська, опинившись у ролі союзницьких військ на польській державній території — без огляду на вислід спільної кампанії — очистять польську територію та відійдуть без ніяких суперечок? Коли можна притакливо казати це про німців (частина польського громадянства також рішуче це заперечує), то нема чейже ніодного такого наївного чоловічка не тільки у Польщі, але й у широкому світі, який повірив би у це, коли річ іде про московських большевиків.

Таким робом **невтральність** стає питанням „бути-не-бути" польської закордонної політики, стає її начільним каноном. Очевидно, що з такою невтральністю найтісніше вяжеться питання повної **незалежности** закордонної політики Польщі. З тих двох тез родилися у польській закордонній політиці в останньому часі такі концепції, як плян польсько-мадярського кордону, а в польській публіцистиці думки про якийсь балтійсько-балканський бльок під проводом Польщі чи про якунебудь таку міжнародню комбінацію, яка — зберігаючи примирні тенденції і до Совітів і Німеччини — булаб одночасно звернена проти обох них. І тут знову черговий запит: чи в часах, коли устрій Европи (і всього світа) схилюється щораз більше до поділу сфери впливів між можливо як найменшу кількість держав (німці відріжнюють тут навіть поняття „Гросмахт" і „Вельтмахт"), і коли цей процес дійшов навіть до того, що французи тратять політичну амбіцію вмішуватись у справи европейського середнього та східного континенту, чи в таких часах може Варшава зберігти у своїй закордонній політиці повну не тільки формальну, але і фактичну суверенність і супроти Берліна і Москви в тому розумінні, щоб і не рахуватись з інтересами обох тих держав і нехтувати ними? І коли навіть частина польської преси, яка завжди промовляла тоном фанфаронади і тромтадратії, і далі навіть не допускає думки, щоб могло бути інакше, то проте поважніший відлам польської публіцистики („Слово", „Час", „Політика", Мисьль Польска" і ін.) вважають єдино реально можливий інший шлях: **незалежність польської закордонної політики розуміти в той спосіб, щоб польська політична думка вбачала польський державний інтерес у такому пляні, який частинно ішов би також по лінії інтересів одної із тих сусідських великодержав.** Польська народова демократія вбачає такий плян у самому зберіганні стану посідання на Сході Европи, вважаючи, що це найбільший спільний інтерес разом із Совітами і що спільну з Совітами плятформу диктує (як цього хотять пп. Стронські, Ромери і Ґрабські) спільний відхід до „української небезпеки". Ахіллєва пята тієї концепції має аж 2 болючі пункти: 1) вона усеодно не подає розвязки на випадок гострого **німецько-совітського конфлікту і 2) всеодно не ліквідує „української небезпеки", тільки навпаки** її загострює та актуалізує.

І тому єдиною реально-політичною можливістю польської закордонної політики в істнуючій польській ґеоґрафічній та ґеополітичній дійсности (про інші пляни **української** політичної думки тут не згадуємо), є такий плян перебудови Східної Европи, який задовольняючи бодай частинно державний інтерес **Польщі** — ішов би так само бодай частинно по лінії інтересів **Німеччини. Таким пляном є т. зв. прометейський, тому найкращий і єдино можливий, бо брав би під увагу також інтенції автохтонного населення території, яку заторкувала би східна і польська і німецька закордонна політика.**

Питання, чи таку східно-европейську політику може вести Польща цілком незалежно від Німеччини та Німеччина без (або і проти волі) Польщі — це вже зовсім окрема тема. Поголоски про польсько-совітське наближення зродилися з переконання, що **Польща і Німеччина розходяться у підході до проблеми Сходу Европи** — відвідини п. Бека у Берхтесґадені пригадують **протилежну можливість.** Так чи інакше — цієї проблеми не можна виелімінувати з польсько-німецьких розмов тому, бо вона щораз більше висувається на чоло проблем Німеччини і Польщі. Тільки у німецькому підході до цієї проблеми грає найбільшу (чи не єдину) ролю господарський момент (терен збуту промислових виробів і деякі кольонізаційні можливості), а у підході польському момент ґеополітичний (позбутися раз на все державного моноліту на сході) і національно-політичний, звязаний з національною структурою самої Польщі. На превеликий жаль цей останній момент замість причиноватися до популяризації серед поляків прометейського пляну і пригадувати конечність **зміни внутрішньої національної політики,** робить той плян непопулярним; бо цей плян злучений з потребою відваги, а нема покищо познак, щоб була охота на цю відвагу рішитися.

ік.

„Карпато-Українська Свобода".

Прага, 11. січня 1939.

На праських вулицях появився 7. ц. м. новий часопис: „Карпато-Українська Свобода", тижневик для культурного й народньо-господарського зближення чехів, словаків та українців. Перше число вийшло в чеській мові, але редакція обіцяє, що від чергового числа матеріял буде друкуватись у чеській та українській мові. Про його видавців і співробітників нічого ближчого не знати, лиш один співробітник, д-р Франтішек Тіхи, має відоме імя й віддавна працює над освідомленням чехів про українську культуру.

Тижневик назовні презентується незле, хоч багато статтейок і заміток моглоб залишитись у редакційному коші, бо вони не мають нічого спільного з Карпатами, ні з Україною. На передній сторінці надруковано велику етноґрафічну мапу України, дуже широко закроєну, бо вона захоплює простір від Кавказу аж по цей бік Карпат і від Курська по Крим — але чомусь в англійській мові, так наче не можна було взяти мапу з атлясу Кубійовича. Та число очевидно складалося наспіх, щоб швидше задовольнити пекучу потребу; тому і брали те, що було під рукою.

А потреба в освідомленні чехів про українську справу справді пекуча. Як це не дивно, а чехи, що вважають самі себе та й загально вважаються найкращими знавцями словянських питань, про Україну та українців знають менше, ніж нпр. німці. Виною цьому є чеське русофільство, той вічний чеський страх перед ослабленням чи розбиттям великої Росії, на яку вони досі покладали стільки надій. Це спонукало їх або активно поборювати український „сепаратизм", або принайменше заплющувати на нього очі та вдавати, наче його нема чи наче вони його не бачать. Ця струсова політика доходила часом до смішного. Коли хто приходив мельдуватись у поліції і казав, що він родом українець, то звичайно чув у відповідь: „Ага, ве йсте рус". „Алеж ні, я українець" — заперечував той. „То є єдно" — казав чеський урядовець і записував у рубриці „народність": „Бєжнец з Руска" або „Упрхлік з Руска" — хоч тут-же стояло, що дотичний походить десь із Київщини чи Полтавщини, отже зовсім не з „Руска", а з України.

Це вичитує тепер чехам і п. Вінценц Шандор, автор передовиці „Карпатська Україна" в першім числі „Карп.-Укр. Свободи". Він отверто обвинувачує чехів у тім розгардіяші, що 20 літ діявся в Карпатській Україні. Він покликується на чеського письменника Івана Ольбрахта, що назвав Карпатську Україну „землею без імени", й каже:

„Двацять літ плекали чеські політичні партії „русский" напрям, штучно його підживлювали й виховували, аби тим лекше опанувати суспільне, культурне та господарське життя країни. Наслідком цього були саме оті нещасливі язикові й політичні суперечки. 20 літ „вирішувалось" питання автономії і 20 літ штучно розбивалась єдність підкарпатського люду отрутою штучно плеканого „русского напряму". Цвітом та овочем цієї сумної праці чеських політичних партій була плутанина, що здавна панувала не тільки на Підкарпатті. Щойно бурхливі події останніх місяців відкрили очі одній частині чеського та словацького громадянства. Найбільше до цього прислужилися вихованці цієї 20-літньої політики Бродій та Фенцик, ці зрадники не тільки власного народу та краю, але також своїх виховників і збродіїв... Та ще й нині не можна, на жаль, сказати, щоб ціле громадянство виплуталося з плутанини та зрозуміло дійсність. Деякі часописи донині бачать у населенні Карпатської України „русів", а здається, що й деякі урядові кола радніше бачили б якийсь „русский" уряд на Підкарпатті, нехай навіть якогось Бродія чи Фенцика — аби були „льояльні", оскільки це живло взагалі може бути льояльним. **Сама назва „українець", „український" звучить для багатьох чехів неприємно, терпко, коли не виразно іррелентистично** (підкреслення наше). Ніхто себе не питає, звідки могли б узятися в Карпатській Україні росіяни. Кожна письменна людина знає, що між Росією та Закарпаттям лежить великий простір, заселений 52-мільйоновим українським народом. І кожна письменна

людина, особливо кожний словянин, повинен би хоч поверхово знати історію своїх найближчих словянських сусідів. Але цей самозрозумілий обовязок, злається, не має сили для деяких газетярів і зрештою також для деяких провідних політичних діячів".

Ці докори чехи заслужили і треба тільки жалувати, що їх висловлює нікому невідома людина, а не якийнебудь видатний чех, якого голос рознісся б по цілій країні та вдарив у всі серця. Це булоб доказом, що подвійна гра чехів в українській справі справді скінчилася, що вони дійсно мають охоту і твердий намір відвернутись від мітичної Москви та стати лицем до України. Але покищо треба задовольнитись і голосом п. Вінценца Шандора.

Поруч із цією передовицею визначаються культурні причинки числа: вірш „Україні" Ружени Єсенської, заслуженої перекладчиці Шевченка на чеську мову, потім уривок „Бють пороги" в перекладі Фр. Тіхого, нарешті початок статті цього самого автора „Що дала Україна світовому письменству", доведеної покищо до Марка Вовчка.

Вітаючи появу цього часопису, бажаємо йому якнайшвидше позбутись дитячих хоріб, неминучих на початку істнування кожного пресового орґану, й розвинутись у справжній орґан чесько-українського порозуміння та зближення.

М. Г.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Добра рада в часі епідемії грипи: бер ..іться заказження і недуги. Запобігти лекше як лікувати. При перших проявах грипи, простуди вживати таблетки Тоґаль. Тоґаль спричинює спадок гарячки і приносить полекшу. Кілька таблеток Тоґалю, які зажиємо в пору можуть запобігти розвинутися недузі. Дістанете в аптиках.

З польської преси.

„Теплий кожух" п. Лємеша.

Відповідь мін. Складковського на промови українських послів у буджетовій комісії сойму викликала відгомін і в польській пресі. Між іншим виленський ендецький **„Ґлос Народови"** (ч. 14. з 14-го січня ц. р.) у передовій статті п. н. „Нездоровий оптимізм" пише:

„В українській справі, щодо якої чекали якихсь ближчих вияснень уряду, премієр не сказав нічого нового крім того, що говорив рівно рік тому про обвязки національних меншин супроти держави. Цитував властиво свої слова, виголошені в січні минулого року".

Критикуючи гостро оптимізм премієра Складковського, який — на думку автора статті — „дивиться на польську дійсність крізь надто рожеві окуляри", автор, що торкається спеціяльно української справи, пише:

„Зовсім не є так добре з „українською" справою, як воно моглоб виглядати з відповіди ґен. Складковського українцеві Целевичеві... Хто хоче обективно глянути на польське життя, той повинен оглядати його не тільки з урядових будівель та з вікон соймового будинку. Бо тоді він догляне багато важливих і нерозвязаних справ, багато недостач, багато клопотів і багато небезпек, що загрожують, на жаль, заколотити „здоровий стан річей". Оптимізм — це назагал здоровий прояв, але може бути також і нездоровий оптимізм. Чи п. премієр Складковський не згрішив цим разом тим другим оптимізмом".

Відповідь премієра Складковського послам національних меншин п. Петро Лємеш в **Куріері Віленьскім"** (ч. 14. з 14-го січня ц. р.) у передовій статті п. н. „Правда й обовязки" називає „жидівською методою", тобто методою відповідати питанням на питання:

„У відношенні до українців було щось подібне. Ґен. Складковський не відповідав просто на питання, чому не шанується прав української меншини, але сам ставив закиди. Питався, чому не виконується обовязків. Порівняння тих двох питань, протиставлення екзекутиві прав — екзекутиви обовязків внаслідок форми, в якій це зробив п. премієр, може виглядати на легковажне відношення до проблеми. Але в дійсности це порівняння таке засадниче, що аж банальне".

П. Лемеш уважає, що премієр Складковський правильно поставив справу.

„Коли мова — пише він далі — про права й обовязки громадянина супроти держави, виринає завжди ніколи не розвязана практична трудність, яка зводиться до питання, кому належиться першенство, щоб зробити крок вперед. Звичайно кожна сторона намагається доказати, що вона посунулася вже максимально далеко, але не знаходить взаємности. Держава радо мотивує обмеження прав тим, що громадяни погано виконують обовязки, громадянин відтягається від виконування обовязків мотивуючи це браком повноти прав.

„Такий спір типовий для всіх держав і всіх меншин у кожній державі. Він ніколи не може скінчитися повною перемогою одної сторони на внутрішньо-державному терені, якщо не буде схильности обох сторін до компромісу й угоди".

І далі автор вповні солідаризується зі становищем премієра Складковського в протилежности до автора з „Ґлосу Народового", і робить цілу низку закидів українцям:

„Коли мова про українців, яким п. премієр присвятив значну частину своєї промови, варто звернути увагу на історично стверджену нездібність того народу зректися бодай частини своїх претенсій навіть тоді, якби це було під кожним оглядом політично умотивоване. Поминаю добре відому історію давньої Річипосполитої, бо-ж за нашої памяти, в часі польсько-

---

ГИЛЬТОН КЛІВЕР. 2

Через неґатив.

— Держатися за руки то немила річ, бо коли рука спітніє, то не можна її обтирати об штанку.

— Бачу, що ти ніколи ще не був закоханий.

— Я защеплений проти тої хвороби прикладом тих, що на неї занепадали.

— І ти це називаєш недугою? Хіба не знаєш того Байронового віршика, що каже:

Слабість перебуду,
Здоровля здобуду!
Вірного кохання
По вік не забуду!

— Така вже моя доля. Мені це вже в снах заповідалося. Але тепер іде про раду і можливу твою поміч. Тут треба все докладно розібрати. Може вона вже заручена з тим паном, а може і в голові її не буде, що я можу брати поважно той припадок.

— Це нічого не шкодить і вона мусіла вже мати свою причину. Я жінкам не вірю.

Рой сягнув до кишені і виняв звідти свій портфель. Вкладаючи обережно пальці витягнув святочно малий скарб і простягнув його перед очима Артюра, який приступив ближче і зацікавлено взяв до рук папірчик.

— А це що таке?

— Її світлина!

— Це вирізано з якоїсь ґрупи.

— Так, то я вирізав, — сказав Рой гордий з себе. — То було тоді, як ґазетний фотоґраф робив знимку з пожежі і я помітив, що він насвітлив юрбу нашого відтинка. Не вірю, щоби і вона не помітила цього. Світлину зняли саме тоді, коли ми держалися за руки і дах валився. Коли вона щезла з моїх очей я побіг за тим фотоґрафом і купив у нього неґатив тої знимки.

— Ти цього не потребував робити, бо завтра ця світлина і так була б появилася в ґазетах.

— А чи мені треба, щоб у ґазетах було намацально, як ми обоє держимося за руки? Така ситуація могла би її скомпромітувати. А той неґатив я придбав собі перше тому, щоб мати її світлину і тому, щоб заощадити їй неприємностей. Ґазетний репортер дуже неохотно відступав мені неґатив і я мусів його добре підмастити, заки він надумався це зробити. Відтак я заніс цей здобуток до фотоґрафа і доручив йому проявити світлину. Як добре сталося, що я це зробив пізнаєш з того, що я вийшовши від фотоґрафа неґатив випустив з рук на землю.

— Певне той неґатив був надто гарячий!

— Ні, цілком припадково він випав мені з рук на хідник і збився.

— На тисячу кусників розтріскався?

— Лише на два, та і того доволі, — відказав Рой. — Та я вдоволений, що зберіг світлину і вирізав з неї оце.

Він подався назад і очікував Артюрової думки. — Ну, щож ти про неї скажеш?

— Г-м, — грюкнув Артюр. — Не бридка собі!

— Тільки всього? Рой вирвав свою дорогоцінність з рук Артюра і став сам придивлятися їй з захопленням.

— Все було б гаразд, — сказав Артюр, — але я того ще не розумію, пощо ти її вирізував?

— Бо ціла світлина була за велика і не влізала до мого портфелю, врешті, вона одна з цілої юрби мене інтересує.

— Нехай тобі буде й так, — сказав Артюр, — та всеж покажи мені решту світлини. Хочу видіти, що то за той молодий чоловік і де ти стоїш.

— Решту світлини я забув дома на столику.

— Ох, якжеж це по дурному виходить! Так ти приходиш до мене, щоб тобі порадити і помогти відшукати цю дівчину?

— Не знаю як цього доконати. Оголошення в ґазеті в рубриці „особисте" буде дешево коштувати, але і скінчиться дешевим способом. Воно її лише схвилює. Цього я саме хочу уникнути.

— До того не треба допускати, — згодився Артюр.

— Хто знає, а може вона вже заручена?

Артюр сягнув до кишені і виняв побільшальне шкло. Він приложив його до світлини і звернувся до Роя з міною ворожбита.

— Бачу, як ти держиш її праву руку. Переводжу шкло на ліву. Лівою вона придержує своє футро. Рукавички держить у пальцях. На пальцях ніяких перстенів.

Лице Роя роз'яснилося, та раптом знов нахмарилося.

— Гов, а що скажеш про її відношення до того другого? Вона була певна, що держить його руку!

— То буде певно її брат.

— Ой, не дуже! Щось він за багато нею піклувався.

— Полишім цю справу на боці. А ти шуруй до дому і принеси мені решту світлини. Ти ж знаєш, що я аґент від оголошень. Саме сьогодні радили ми над тим, якби оживити оборот нашої фірми. Тепер уже знаю, що зробити. Чи пригадуєш собі ті недавні перегони ґазет у здобуванню передплатників? Вони брали знимку якогось відтинка юрби, що приглядалася футболевому змагові і замазували лице якоїсь особи, оголошуючи світлину з білою плямою, а рівночасно взивали дотичну особу зголоситися в адміністрації і відобрати якусь премію. Була це ніби нагорода за доказ бистроти у розпізнаванні окружения серед непроглядної юрби.

(Далі буде)

большевицької війни, чому можна приписати упадок Петлюрівської України? Тому, що частина українців, найбільш підготовлених до незалежного життя, облягала Львів против поляків, замість думати про будову Незалежної України разом з поляками. Наскільки розумніше здавалося б створити незалежну державу за ціну Львова, ніж утратити Львів та погребати одночасно незалежність".

Поминаємо своєрідну інтерпретацію подій найновішої історії як теж підхід до проблеми українсько-польських взаємин у часі української визвольної боротьби. Цікаво, який висновок зробив п. Лемеш з наведених міркувань.

„Маймо відвагу ствердити — пише він —що дуже багато українців скрито мріє про незалежність".

Треба п. Лемешові признати, що в цьому випадку він не тільки виявив відвагу, але й великий обсерваційний хист і малощо не дар ясновидючости. Це просто ревеляція! Але читаймо далі:

„Коли такий українець думає про права, мусять приходити йому на думку і такі гасла, як право самовизначення народів. Обовязок супроти держави, яка однаково добре захищає частину українського народу, як і польський нарід, перед денаціоналізацією під большевицьким ярмом, каже виректися того права принайменше у відношенні до території Річипосполитої".

„Принайменше" — пише п. Лемеш. Виходить, що він не мав би нічого проти того, щоб українці виреклись того права взагалі. Боже мій! Це теж політична концепція. Не називаймо її по імени.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 16 січня 1889.

НЕ „НАРОДНІЯ" ТІЛЬКИ „ЧИНШОВИЯ".

В огляді праці установ за 1888-ий рік читаємо між іншим:

„Народній Дім" покінчив у минулому році будову нової камениці за фундаційні гроші пок. Мих. Качковського, але в інших ділянках свого широкого завдання не вивязался з обовязків. Не хочемо слідкувати за причинами тієї сонливости „Управляющого Совѣта", не входимо навіть у те, чи „Народній Дім" вже дістав у цілости ті гроші, якими англикувался в нещасному „Заведенію", але це факт, що в будові церкви настав застій, що бібліотеку порядкують все ще без видних вислідів, що бурсаки ходять засадно до німецько-жидівської гімназії і що про заснування народнього музею ніхто навіть не думає. Крім цього нинішній „совіт" витиснув із стін „Народнього Дому" народній театр, не може позбутися найшкідливішої для себе самого й установи ексклюзивности і взагалі веде справу так, що цей „Дім" заслугує більше на назву „чиншового" як „народнього" Дому.

ДРУЖНІ ВІДНОСИНИ.

„У престольній промові до пруського сойму цісар Вільгельм сказав між іншим так: „Можете тим радісніше почати свою працю, бо відносини держави до всіх закордонних держав дружні і я набрав підчас своєї гостини у дружніх зі мною монархів того переконання, що ми можемо і на дальше мати певну надію, що мир утримається".

Причини невдачі нормалізації.

Промова посла Володимира Целевича, виголошена на буджетовій комісії сойму 12. січня ц. р. підчас дебати над буджетом Міністерства Внутрішніх Справ.

Висока Комісіє!

Пан премієр, відповідаючи з відомою красномовністю на вчорашні промови послів, звонив ласкаво відповісти і мені в жартівливій формі: „Проведу сьогоднішню ніч безсонно, щоби підготовитися як відкинути закиди посла Целевича". Не вважаю себе таким грізним промовцем, щоби зганяти сон з очей пана премієра і я не мав навіть такої інтенції. Всеж думаю, що українське питання сьогодні таке важне, що варто було б і Високому Урядові і найвищим чинникам держави присвятити йому навіть більше часу, щоб цю проблему вирішити в історичній перспективі.

ЗА РІВЕНЬ СОЙМОВОЇ ДИСКУСІЇ.

Мушу признатися, що я провів безсонно цю ніч. (Премієр Складковський: „Ми оба не спали".) Мене бентежить рівень соймової дискусії в українській справі, настрої панів послів і спосіб та форма їх відповідей на наші промови. Поминаю несмачні „цвішенруфи" і в соймі і на комісії. (Численні переривання). Коли панове тягнуть мене за язик, то я дам один приклад. Посол Витвицький підчас своєї промови в соймі сказав, що одну жінку побито і розібрано до нага. На те один з послів зробив „цвішенруф": „а молода, чи стара?" Думаю, що такі і тим подібні „цвішенруфи" не підносять поваги палати послів.

Дальше хвилює мене вороже відношення членів Комісії до українських промов як „уявних кривд", як речей зовсім непотрібних і таких, що заколочують спокій цієї Високої Комісії. Мене дивує, що навіть посли, професори високих шкіл забувають постанови арт. 1. квітневої конституції, що „польська держава це спільне добро всіх громадян", не тільки поляків. Посол Вагнер у кількох промовах у буджетовій комісії радив у відповіді на загострення польсько-українських взаємовідносин пристосувати супроти українців репресії, відібрати ренти інвалідам Галицької Армії, не приймати до державної служби осіб української національности і взагалі загострити курс до того часу, доки українці не посмиріють і не будуть справді льояльні. Посол Вагнер обороняє засаду Столипіна „насамперед заспокоєння, потім реформи". Пане посол Вагнер! Ми громадяни польської держави і витягаємо з цього всі консеквенції по стороні прав та обовязків. Льояльність двосторонній акт: вона залежить і від відношення до тих, від яких вимагається льояльности. Щодо репресій, то ми спокійні. Прошу, пробуйте пристосувати цю рецепту в житті і побачите, чи самі будете задоволені з наслідків такого лікування.

Вкінці страшенним примітивом є погляд посла Вагнера, що заогнення польсько-українських взаємин це вина української політики, бо „ви є і хочете бути знаряддям чужих агентур". Це стара і давно проґомоніла пісенька про чужі агентури. Її співали і москалі й ендеки. Але це ні трохи не спинило розвитку української нації. Може бути, що посол Вагнер стане героєм польської львівської вулиці, але це української справи не розвяже. (Численні переривання й оклики).

Ви, панове, не доцінюєте ваги меншинних справ. Прошу, послухайте, які слушні думки в цій справі висказав пан премієр у своїй промові 24. січня 1938. р.: „Польський нарід мусить набрати свідомости, що від його відношення до меншин залежить у значній мірі доля Польщі. Тому всякого роду прояви ненависти чи нетерплячки серед польського народу у відношенні до меншин уважаю помилкою, яка раніше чи пізніше пімститься на Польщі". (Оклики — переривання).

КАПІТАЛЬНИЙ ЗАПИТ ПОСЛА ВАГНЕРА І МОЯ ВІДПОВІДЬ.

Посол Вагнер у своїй вчорашній промові поставив до мене капітальний запит: „Посол Целевич говорив, що співжиття між польським та українським народом погіршилося. Коли той факт правдивий, то питаюся: Чи сталося це з вини уряду, чи з вини польського громадянства, чи з вашої вини, панове українці?" Відповім вичерпно на запит посла Вагнера, бо вважаю його важним і засадничим. Три важні причини склалися на заогнення польсько-українських взаємин, на невдачу нормалізації:

1) вороже відношення польського місцевого громадянства, польських суспільних організацій, польських комітетів порозуміння,

2) поведінка адміністраційної влади всіх ступнів, органів поліції і граничної сторожі,

3) пасивність чи поведінка Високого Уряду, його хиткість і брак вирішень у більшому стилі.

Розгляну ці причини по черзі.

(Д. буде).

НОВА АКЦІЯ ПРОТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Будапештенське радіо повідомляє, що в Мукачеві відбулося 16. ц. м. протестаційне віче при участи 1.500 осіб проти обстрілу Мукачева 6. ц. м. На вічу промовляв пос. Возарі запевняючи, що на випадок нового нападу мадярські гонведи підуть аж по Верецьки. По вічу вислано телеґрами до Гітлера, Мусолінія і мін. Бека.

—o—

Великий конкурс для всіх

Що таке міліон?

Дирекція Польського Льотерійного Монополю проголошує для всіх приступний конкурс, що основується на найвлучнішій відповіді на питання:

Що таке міліон?

Відповідь, що складатиметься найбільше з 25 слів, має вияснити можливо зрозумілим і влучним способом правдивий зміст значіння „міліон".

До жюрі ввійдуть визначні представники польовістики, літератури, преси, математичних наук та делегати Льотерійного Монополю.

Склад жюрі буде проголошений у найближчому часі.

За 15 найвлучніших відповідей передбачені такі нагороди, платні без ніяких потручень негайно по вирішенні конкурсу:

I. Нагорода — 1.000 зол.
II. Нагорода — 500 зол.
III. Нагорода — 300 зол.
IV. Нагорода — 200 зол.
V—XV. Нагорода по 100 зол.

Відповіді по польськи треба надсилати до дня 5-го лютого 1939.

На коперті треба подати крім адреси Льотерії (Варшава, Длуга 50) дописку „Конкурс Льотерійний". Листи можна висилати поштою або також складати в якійнебудь колектурі Льотерійного Монополю.

В коперті повинні находитися: картка тільки з відповіддю на конкурсове питання й поданий побіч знак, та друга замкнена коперта, на ній цей самий знак, а всередині — імя, прізвище й адреса відповідця. Коперт з невгорадженими прізвищами жюрі не відкриє і спалить.

Рішення Конкурсу буде до дня 18. лютого 1939. р.

Правнича сторінка.

ДЕКРЕТ І КОНКОРДАТ.

Декрет про відношення держави до Польської Автокефальної Православної Церкви у порівнянні з конкордатом між Апостольською Столицею і польською державою.

I.

Було б може не дуже цікаве тільки зреферувати постанови декрету з дня 18. листопада 1938 р. (Д. З. ч. 88, поз. 879) про відношення держави до Польської Автокефальної Православної Церкви. Зате ясніше виступають постанови цього декрету, якщо їх порівняти з відповідними приписами конкордату між Апостольською Столицею і Річпосполитою Польською. Чи можливе таке порівняння та на чому воно базується? Як відомо, конституція польської держави, однаково стара і нова, запевнює рівноправність усім віроісповаданням. Тому то порівняння між декретом про правне і матеріяльне положення Православної Церкви і конкордатом не тільки обосноване, але водночас це найкращий коментар до декрету.

Вже як тільки взяти у руки обидва закони, то відразу видко ріжницю між ними. Конкордат це закон підписаний 2-ма сторонами, які договорюються між собою. Декрет про Православну Церкву підписаний лише одною стороною — польським урядом, себто: президентом держави, премієром та міністром віроісповідань. Нема підписів під цим законом репрезентантів другої сторони Православної Церкви, хоч була якась репрезентація Православної Церкви, коли довгі 8 років підготовляли цей закон. Правда, репрезентація Православної Церкви у підготовчих працях не була така, як цього вимагала б соборницька ідеольоґія православія.

Не соборним шляхом підготовляли декрет. А справа навязати нитку історичної традиції до ідей Пінської Конґреґації 1791 року не пішла далі після самогої згадки про цю Конґреґацію у декреті президента з 31. травня 1930 р., яким заповідали скликати Собор Православної Церкви, та перші вступні орґанізаційні заходи при створенні Передвиборчого Зібрання. І хто знає, чи не помстилось занехання соборного шляху на самому змісті нового закону і чи не тут лежить причина того, чому під декретом нема підписів другої сторони.

Але вже зовсім очевидно, що потерпів на цьому добре зрозумілий інтерес держави. Адже не щез соборницький світогляд у православній громаді, світогляд, який не тільки дає кожному православному великі права у житті церкви, але й накладає на нього такі самі великі обовязки. Не зменшилась журба за долю Церкви серед усіх православних. І ніяка духова влада не зможе перебрати на себе цей тягар відповідальности з кожного члена Церкви. Можна мати тільки великий жаль до ерархії, коли вона так легко знеґувала засаду соборницького устрою у церкві замість того, щоб власне на цьому соборницькому світогляді опертися в боротьбі за кращі права для церковної орґанізації. Правдоподібно, інакше виглядав би декрет про становище Церкви, якби як репрезентант Православної Церкви виступав у цих переговорах повноправний та канонічний Собор цієї Церкви. Адже **незалежність** від уряду Собору, незалежність самої вірної громади це у православному світогляді те, що відповідає незалежности Апостольської Столиці у католицтві. Декрет про становище Православної Церкви тому і прийняв форму односторонього акту, що знехтовано ідею Собору.

Ці вступні уваги пояснюють, у чому криється причина того, що між собою ріжняться постанови конкордату та декрету про Православну Церкву бо ніде правди діти: неоднакове становище Католицької та Православної Церкви у державі. Всі дальші завваги це тільки ілюстрація цієї тези.

Вже у начальних статтях яскраво виступає ріжниця у становищі обох Церков: у той час, коли у конкордаті канонічне право Костела признає держава вповні без усяких застережень, канонічне право Православної Церкви обмежене державним законодавством: „Польська Автокефальна Православна Церква (у тексті не Церква, тільки „Косьцюл") користає у свому внутрішньому житті з повної свободи смоуправи у межах державного законодавства, зокрема цього декрету та Внутрішнього Статуту признаного державою у формі розпорядку Ради Міністрів". У цих словах ясно змальоване положення Православної Церкви: вона підпорядкована державі, тоді, як Католицька Церква у конкордаті виступає як незалежний від держави та рівнорядний з нею чинник.

Зайве було б переповідати всі статті обох законів, щоб переконатися у правдивости цього твердження. Вистачає розглянути тільки деякі важніші справи, як їх нормує один і другий закон.

Пічнем з номінації епископів. За конкордатом (стаття 11) вибір епископів належить до Апостольської Столиці. Папа згоджується перед номінацією звертатись до президента держави, щоб упевнитись, чи президент не має політичних застережень. Згідно з декретом про Православну Церкву зовсім інакше відбувається номінація православних епископів, зокрема митрополита. Митрополита вибирає Елекційний Собор епископів Церкви; епископів — Собор епископів, з осіб, що скінчили богословські студії та є у чернечому стані; в обох випадках одного з 3-ох кандидатів, на вибір яких дав свою попередню згоду міністр віроісповідань. Правильність вибору в обох випадках стверджує за протоколом виборів міністр віроісповідань і він представляє нового митрополита президентові держави, щоб дістати його признання; на руки президента митрополит складає свою присягу і від нього дістає декрет, щоб заняти своє становище. Епископи складають присягу тільки на руки премієра Ради Міністрів у прияві митрополита, міністра віроісповідань і від премієра дістають декрет на своє становище. Ще треба додати, що на епископів таксамо, як і на священників можна вибрати лиш особи, які скінчили богословські студії у самій Польщі. Звільнення від цієї умови вимагає згоди міністра віроісповідань.

Щоб краще зрозуміти це обмеження, слід підкреслити, що підготова кандидатів до духовного стану має відбуватись лише на богословськім факультеті при варшавськім університеті, а також у богословськім ліцею у Варшаві. Одна і друга школа — чисто державні та цілковито підлеглі міністерству; вплив митрополита на ці школи мінімальний: тільки при устійненні програми наук у ліцею міністр порозумівається з митрополитом; а щодо призначення учителів, то вони залежать виключно від міністра, при чому на світські предмети він може назначити і не конче учителів православної віри, таксамо, як на адміністраційні становища в обох інтернатах і в інтернаті для студентів богословського факультету та в інтернаті при ліцею. Лише тямлячи це величезне узалежнення від уряду підготови кандидатів духовного стану, можна як слід зясувати собі і справу вибору митрополита та епископів. Чи треба доказувати, що у тій справі є величезна ріжниця між Католицькою Церквою і Православною?

Щодо духовної освіти, то треба зазначити, що згідно з конкордатом підготова кандидатів духовного стану у Католицькій Церкві залежить виключно від самої Церкви і тут держава не має ніякої інґеренції. Хіба ніде не виступає так сильно ріжниця в положенні між обома Церквами, як саме у цій справі підготови кандидатів духовного стану.

Цікаве ще одно. Здавалось би, що, наскільки уряд так узалежнив від себе підготову кандидатів духовного стану, то це повинно б мати вплив на окреслення правного положення духовенства. Тимчасом і тут є значна ріжниця між католицьким та православним духовенством і очевидно на некористь православного духовенства.

За конкордатом не може дієцезіяльний епископ призначити на становище пароха лише особу, якої діяльність є суперечна з безпекою держави. Закид цього роду має властивий міністр представити епископові до 30 днів; якщо цього він не зробить у цьому речинці, то духовна влада довершить номінації. Згідно з декретом, вже не міністр, але воєвода може опротивитись номінації священника і це „з оглядів державних", себто воєвода вже не обовязаний наводити конкретні факти про діяльність небезпечну для держави, як це вимагається конкордатом і то від самого міністра. Вистачить голословний спротив воєводи „з державних оглядів", себто тут маємо до діла з дуже розтяжною дефініцією. Правда, від спротиву воєводи епископ може відкликатись до міністра віроісповідань, але до двох тижнів. А ще важніше, відклик епископа остаточно рішає сам міністр і лише „спитавши думки митрополита". Який же сенс у такому разі складати відклик, не кажучи вже про те, що в практиці ніодин епископ не схоче наражуватись воєводі?

Подібно виглядає справа з репресіями супроти духовних осіб, що вже займають становища парохів. За конкордатом, якби держава влада мала підняти закид супроти священника щодо його діяльности, як суперечної з безпекою держави, властивий міністр представить ці закиди епископові і оба вони до 3-ох місяців мають поладнати справу. Якщож вони не дійдуть до порозуміння, то справу вирішить спеціяльна комісія, яка буде складатись з двох делеґатів з кожної сторони, т. з. від Апостольської Столиці та від польської держави. Якже відмінно звучить стаття 52 декрету про Православну Церкву, яка говорить: „У випадку шкідливої для держави діяльности священника може властивий воєвода звернутись до дієцезіяльного епископа з доманганням видати відповідні доручення або усунути дані особи зі становища, яке вони займають. Проти домагання воєводи епископ може до 6 тижнів звернутись до міністра віроісповідань, який у порозумінні з митрополитом остаточно вирішує справу". Коли в конкордаті духовна та світська влада виступають як два рівнорядні чинники, то тут у декреті ми маємо виразну суприматію світської влади над духовною.

Ця суприматія світського уряду знайшла свій вираз і в інших справах. Згадати б із важніших справ хочби справу виплачування духовенству дотацій з державного скарбу. За конкордатом міністр скарбу виплачує кожній дієцезії гуртово всю суму, яка признана у буджеті, а вже сама дієцезіяльна влада виплачує окремим священникам і церковним інституціям належну їм платню. Згідно ж з декретом про Православну Церкву, дотації на персональні видатки, отже і платня священникам, будуть виплачувані в спосіб, який устійнить міністр віроісповідань. Не знаємо, як це буде, але досі священникам виплачували дотації повітові старости, що могли довільно стримувати ці виплати. Отже і тут бачимо кольосальну ріжницю між тим, що є в Католицькій і Православній Церкві.

Олександер Семенко.

Жіночі і мужеські одяги

поручає по знижених цінах

ШАПІРА вул. Личаківська 1

З нових видань.

D-r Bronisław Feller: III. DODATEK DO USTAWY STEMPLOWEJ. Kraków, 1939 r. — Nakładem Wydawnictwa Ustawy Stemplowej. Стор. 232. Ф. 16°.

Чотири видання комплету стемплевого закону д-ра Б. Феллера доказують найкраще, що його обширна праця (1.400 сторінок) знайшла загальне признання і стала необхідною не лише для правників, але і широких кол купців та промисловців. Тепер появився III. додаток, що творить для себе окрему цілість. Він обіймає найновіші присуди Найвищого Адміністраційного Суду і Найвищого Суду, інтерпретацію міністрів у справах стемплевих оплат за час від 1. травня 1937 р. аж до останнього часу. Вкінці автор домагається уніфікації правного стану на Тешинському Шлеську, де обовязує ще польське і чеське законодавство. На закінчення автор подає полекші для нових будов і стемплеві оплати у спадщинних справах.

•

ЖИТТЯ І ПРАВО (вістник теорії і практики, Львів, грудень 1938 р. Ч. 4, Р. XI. Зміст: Права української мови на терені Окружної Адвокатської Ради у Львові. Постанови про аплікантів у новому правильнику Окружної Адвокатської Ради у Львові. — Товариські сходини й правничі реферати членів СУА у Львові. — В. Л-як: Новеля до кодексу цивільного поступовання. — Д-р Володимир Гриневич: До § 83 громадського закону з 12. серпня 1866. — Посмертні згадки. — Правничий словарець. — Вирішення Н. А. Т. — Оречення Найвищого Суду.

Сторінка без політики.

Говорені книжки — радість сліпих.

Люди намагаються по змозі вчинити вічну сліпоту нещасним сліпцям якнайможливішою та намагаються її упринмити. Особливо Америка вживає всіх заходів, щоб уладити життя сліпим якнайріжнороднише. Ось картина, яку можна доволі часто в Америці запримітити:

— Знаєте — каже один сліпець до іншого — я дістав саме нову книжку.

І підносить у тому менті доволі велику скриню, яка містить у собі 10 грамофонових плит.

— Мені подарував її син. Це „Благословенна земля".

Грамофон починає грати. Тихий і чистий голос починає оповідати перший розділ славної повісти Біка.

Говорені книжки.

„Говорені книжки" стали від недавнього часу важною ділянкою американського промислу, бо ніодна держава у світі не дбає так про своїх хорих, глухих та сліпих, як саме Злучені Держави. Коли в 1933 р. ствердили, що на 130.000 сліпих Америки тільки четвертина може користуватися книжками із черенками Брелія (опуклими), добродійні енки рішили дати змогу користуватися книжками всім сліпим у звуковій формі. Із того часу походять перші книжки закріплені на грамофонових плитах. Сьогодні бібліотеки для сліпих мають багато тисяч томів книжок-плит. Одночасно збудували американці теж окремий тип грамофону, що їх легко переносити та недорогих. Записи ріжних союзів та приватних людей дали змогу обділити такими апаратами майже всіх сліпців. Більшу частину апаратів просто роздарували між сліпців. Плити можна випозичати безплатно в кожнім із відділів фундації для сліпців, яких в Америці дуже багато.

Найпочитніша біблія.

Книжку пересічного обєму переносять на десять-двацять плит. Кожну плиту награють на обох боках, при тому кожний бік має приблизно 3000 слів. Механізм так сконструований, що кожний сліпий може зовсім легко сам собі обслужити. Найдовшою із награних досі книжок є біблія. Цілий її зміст міститься на 22 плитах. Як виходить із анкети згаданої фундації для темних, біблія є не тільки найпочитнішою друкованою книжкою, але й говореною.

Найкращі автори.

Очевидно, сліпі мають своїх улюблених авторів, але теж у першу чергу оповідачів. Коли фабрикація говорених плит стала важною ділянкою промислу, фабриканти покликали багато спікерів, які відчитують зміст книжки на плити. Сліпі мають своїх улюблених оповідачів і купують тільки їх книжки. А на плити награють всі твори, не тільки наукові, але кримінальні повісти, оповідання та поезії. В цьому випадку насувається анальогія з кіном. Бо в кіні теж прізвище автора сценарія, чи режисера сходить на другий плян, як і в говорених книжках автор сходить на другий плян перед оповідачем. Коли перед роком один із оповідачів перервав свою працю на якийсь час, сліпі почали засипати фундації листами з проханнями та домаганнями, щоб улюбленого „зоряна" знову заанґажували.

Повісти найкращою лектурою.

Що найрадше читають сліпці? Замилування лектурою також саме ріжноманітне, як і в здорових людей. Багато сліпих читає клясичні твори, навіть Айсхіль у звуковій формі має величезний успіх. Та найпопулярніші, як завжди повісти. За ними йдуть історичні твори і на самому кінці наукові твори. Книжки, що їх мають награти на плити вибирає окремий комітет споміж членів фундації та самих сліпців.

Читальня для сліпих.

Багато говорять тепер в Америці про потребу відчинення при кожній прилюдній бібліотеці окремого відділу для сліпих. У Ню Йорку такий плян уже навіть зреалізували. Вид такої бібліотечної салі справді зворушливий. У великій салі сидять майже непорушно сліпі зі слухальцями на вухах. Слухальця получені з ґрамофоном. Таким чином один слухач не перешкоджує другому. У великій просторій салі сидять усі мовчки, кожний перед своїм апаратом і тільки підчас зміни плити на салі повстає легкий шум. Іноді хтось засміється голосно — мабуть той, що слухав якоїсь веселої повісти, чи гумрески. Інші сидять в перервах поважно та чекають із нетерплячкою на продовження перерваного оповідання.

Добродійність.

Найцікавіше в цій допомоговій акції для сліпців те, що фонди на таку ціль походять виключно з приватних джерел. Добродійність — харіті — це в Америці зовсім не пусте слово, чи синонім неприємного обовязку. У тому краю найбагатших людей добродійність вважають свого роду ділянкою знання, в якій все має свою клясифікацію і все відповідно поділене. А що американці є ще крім того незвичайно ощадні і все точно обсервують, прийшли давно до внеску, що тільки такі почини вінчаються успіхом, які не мають офіційних признак, але відбуваються на товариському ґрунті. Тому теж більшість добродійних акцій відбувається саме на товариському ґрунті. В Америці нема ніодної жінки з товариства, яка відмовилася би від збірки на добродійні цілі. Лічниці, захисти, інститути для сліпих все те повстало лиш завдяки добродійним дотаціям, очевидно приватним.

Недавно піддав хтось думку, щоб сліпим подарувати радіостацію, яка надавала б тільки важні й такі, що сліпих цікавлять вістки. Ініціятори негайно забралися до діла, перевели відповідні збірки і ось-ось нова радіостація для сліпих заговорить до них на хвилях етеру.

„ЛОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Пасажир зайцем на бомбовику.

Син американського фармера, 14-літній Джек Бравн хотів конче пережити якісь незвичайні пригоди. Одного дня він закрався на військове летовище в Льос Анджельос і ніким не запримічений прохорзнувся до одного з бомбовиків. Бомбовик був ще зовсім новий прототип, що його серійну фабрикацію мала почати фабрика, при якій саме містилося згадане летовище до експериментаційних летів.

Майже услід за хлопцем до бомбовика ввійшов летун і за хвилину бомбовий літак літав уже понад хмари. Летун хотів випробувати новий апарат і переводив із ним найбільше стрімголовні пописи, не догадуючися, що десь там у куті кабіни, тремтячи зі страху переживав піднебні емоції принагідний пасажир бомбовика.

Коли літак причалив, хлопчина блідий зі зворушення, але з радісними блисками в очах вискочив із бомбовика та миттю хотів вискнутися з летовища. Одначе сторожа запримітила хлопчину в тім самім менті, зловила його та відставила до команданта летовища. Там хлопчина подав причину своєї дивної піднебної мандрівки. Командантові хлопчина припав до вподоби і він прийняв його до летунської школи, яка містилася при фабричних варстатах.

МОТОПІРИН-МОТОР

АРТРЕТИКИ І РЕВМАТИКИ повинні завжди мати в запасі таблетки

МОТОПІРИН,

що успокоюють болі. — Опакування по зол. 1.80 і по 60 сот.

Набувати в усіх аптеках.

САБОТАЖ СЛОНІВ.

З Калькути повідомляють, що на кількох нововідкритих автострадах, що перетинають індійські джунглі, трапилося кілька випадків, що громади слонів нападали на авта. Кільком туристам удалося втекти перед перед слонячою небезпекою завдяки тому, що вони впору запримітили небезпеку та розвинувши скорість ... км. на годину виминули слонів. Слони розтолочили два авта, які задержалися на шосі внаслідок дефекту. Пасажири обох авт ледве вспіли втекти з життям, скриваючись у джунглях. Влада вислала окрему експедицію, щоб вона віднайшукала заблуканих у джунглі пасажирів, які могли б стати жертвою інших диких звірів.

—o—

ЗАПАЛЬНИЧКА З... БУЛЬБИ.

Перед кількома днями арештували вуличного торговця Станислава Цибульського, який намагався продати прохожому запальничку з бульби відповідно викроєної та обвиненої фолією. Очевидно Цибульського приловили на тому обмані й арештували.

—o—

ОРИГІНАЛЬНИЙ ЗАСТАВНИЙ УРЯД В АМЕРИЦІ.

Один американський фінансіст, який боявся в теперішніх непевних часах приміщувати свої капітали в банках, знайшов собі інший спосіб певного приміщення грошей. Він заложив собі в Шікаго щось наче заставний уряд для приватних літаків.

Під застав літаків власник може дістати суму рівну половині або 2/3 вартости цілого апарату. Кажуть, що новий інтерес іде знаменито та що недавно дотепний підприємець мусів збільшити кількість ганґарів, призначених на переховування заставлених літаків.

ВИБАГЛИВІ БАЛЕВІ СУКНІ Поручає фірма „VOGUE" передше Брати Штавбер ЛЬВІВ, пл. Марійська 6—7.

Скандал у Тунісі.

Туніс цікавить сьогодні пресу цілої Европи не тільки французько-італійським конфліктом, але теж проявами буденного життя. Словом Туніс став модний.

Париська преса подає тепер подію, яка трапилася недавно на туніському базарі. Подія може й не конче актуальна та під політичним оглядом таки зовсім неактуальна, проте незвичайно весела й подібна дещо до східної казки.

На базарі в Тунісі сидів араб і продавав яйця. Довкола нього стояло пятнацять може двацять великих кошів із товаром. Торговля йшла не надто добре. До араба підійшов якийсь незнайомий, одягнений по европейськи.

— Почому яйця?

— По франку штука.

Як на Туніс доволі дорого, одначе незнайомий нічого не говорив, заплатив за пять яєць і зараз таки на базарі одно за другим розбив.

Чудо! Із розбитих яєць посипалося на землю золото — старі, десятьфранкові монети. На базарі счинився крик, суматоха й миттю зібралася довкруги крамаря юрба. Чародійні яйця негайно розхопили розгарячені покупці. Земля на базарі покрилася шкаралупою розбитих яєць, жовтком і білком... Одначе золота ніхто не знайшов.

Покупці стали протестувати. Обман, грабунок! Та за перекупнем і слід застиг, одночасно з ним щез теж і щасливий клієнт.

До вечора їх обох віднайшла тамошня поліція. Виявилося, що вони оба спільники. „Незнайомий" виявився старим штукарем, який нераз виступав у ріжних европейських столицях. Оба спільники добували золото з яєць уже третій рік, мандруючи по глухих африканських містечках.

Вістки з Карпатської України.

РЕДАКТОР „ТАЙМСА“ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. Сюди приїхав редактор льондонського „Таймсу“ д-р Бауер. У Карпатській Україні він затримається тиждень і побуде у всіх більших містах. 15. ц. м. д-р Бауер був учасником української народньої маніфестації в Ракошині.

ЗБОРИ „ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ“.

Хуст. 12. січня відбулись у Хусті установні збори „Товариства Греко-Католицьких Священиків“, організації духовенства, що поклала своїм завданням поглибити українського національного духа, занятись освітною та господарською працею серед карпато-українського народу. Почин взяли у свої руки молодші священики, які на зборах в окремій резолюції виступили проти мадярофільства старшої генерації. Предсідником Товариства присутні вибрали о. Юрія Станинця з Вошнова біля Тячева, заступником С. Саболя з Хусту (відомого під письменницьким псевдонімом „Зореслав“), а секретарем о. Василя Похила з Задної біля Іршави. З установних зборів вислано привіт премієрові о. Волошинові, Преосвященому о. д-р. Нарагієві, міністрові Ревасві та папському нунцієві у Празі.

ДІЯЛЬНІСТЬ „ГОВЕРЛІ“.

Як це ми згадували давніше, у Хусті повстало мистецьке обєднання „Говерля“ під проводом письменника М. Чирського. „Говерля“ уладжує що вівтірка відчити; дотепер поруше-но у них ось які теми:

Улас Самчук: Завдання нової української літератури;

М. Карбович: На шляху визволення нації;

Д-р О. Кандиба: Передісторія України;

Горліс Горський: Молодь над Дніпром;

Улас Самчук обіздить зі своїми відчитами цілий край. Він має виголосити їх у 24-ох місцевостях.

Петардовий замах на помешкання українця.

В ночі на 16. ц. м. невідомі напасники — пише „Век Нови“ з 18. ц. м. — кинули 3 петарди до помешкання Григорія Крамарчука, прив. урядовика українця в Бережанах. Дві петарди вибухли в помешканні і ранили його сина Антона. Петарди знищили теж хатню обстанову. Влада веде слідство.

—o—

Мін. Свентославський на зїзді шкільних інспекторів у Львові.

У вівторок 17. ц. м. приїхав до Львова ранішним варшавським поїздом мін. Свентославський. Крім того до Львова приїхали ще в понеділок 16. ц. м. вечором директори департаментів у міністерстві освіти: д-р Поляк і Патковський, начальники виділів: Стеткевич і Бомбінський, візитатор Екерт та кермапич персонального виділу Лапінський. Міністр освіти і вищі урядовці міністерства освіти беруть участь у зїзді шкільних інспекторів з цілої округи львівської кураторії.

—o—

Дві третини еспанської території під владою еспанського національного уряду.

З хвилиною здобуття Тарраґони з 50-ох еспанських провінцій нац. урядові підлягає 38, крім того всі кольонії. Нац. уряд має 1550 км. побережжя, червоні — 750 км., нац. уряд — 284.558 кв. км. простору з 12 і пів міліонами населення, червоні — 135.535 кв. км. з населенням 6,200.000.

Окружені звідусіль червоні піддаються.

ПЕРЕМОЖНИЙ НАСТУП НА КАТАЛЬОНІЮ.

Авас повідомляє, що на південному відтинку катальонського фронту червоні обсадили вчора більший простір, ніж у неділю. На південь від Тарраґони червоні окружені звідусіль, піддаються без бою. На відтинках Артеза де Сеґре і Сервера йдуть завзяті бої.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА У БАРСЕЛЬОНСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ.

Як подає нац. комунікат, національні війська здобули в Катальонії місцевости Санта Пере, Бельпарт і Санта Кольона. Бельпарт — це перша місцевість у барсельонській провінції, яку заняли національні війська.

У горах, коло французького кордону, червоні евакували кілька місцевостей. Крім того національні війська здобули місцевости Клярет, Монталеґре, Монтільс, Катляр, Курулляда, Гранера де Сервера і інші.

У Тарраґоні відбулась велика маніфестація в честь ген. Франка.

Комунікат червоних стверджує лише, що ворог завзято атакує.

42 КІЛЬОМЕТРИ ВІД БАРСЕЛЬОНИ.

Національні війська йдуть на Барсельону трьома кольонами. Вони віддалені від столиці Катальонії лиш на 42 кільометри.

6.000 УБИТИХ І 500 ПОЛОНЕНИХ.

Комунікат нац. головної кватири ще раз описує вчорашні успіхи та називає 8 здобутих міст. Він стверджує, що національні війська взяли 6.000 полонених та похоронили 500 убитих червоних вояків.

Червона офензива в Естремадурі, що мала відтяжити катальонський фронт, покінчилась невдачею; червоні втратили чимало воєнного матеріялу.

РАДІЄВА ВІДОЗВА ГЕНЕРАЛА ФРАНКА.

Радіовисильня з Бурґосу оголосила відозву ген. Франка до еспанців, зокрема до катальонців.

Відозва заповідає недалеку хвилину визволення і замирення та скидує на червоний уряд відповідальність за дальший зайвий пролив крови, який все одно не змінить висліду війни, бо перемога в Катальонії залишає червоних на ласку національного уряду. Лиш повна недостача патріотизму та гуманних почувань дозволяє червоному урядові продовжувати війну.

Відозва взиває катальонців, щоб отямилися та запевнює, що ті, які лиш є жертвою ворожої аґітації, не мають чого боятися. Стверджує це доля 270-ох тисяч полонених, яких національна влада трактує великодушно.

Англійсько-американсько-французький спільний фронт на Далекому Сході.

У льондонських політичних колах потверджують, що заки британський уряд вислав свою ноту з 14. ц. м. до Японії, він закомунікував її зміст Франції та Америці. Щоправда, був це куртуазний жест, але французький уряд вповні зaапробував зміст британської ноти. Французький уряд зложить небавом у Токіо ноту, зредаґовану в подібному дусі як згадана британська, та домагатисьме в ній, щоб Японія спрецизувала свої пляни супроти Китаю.

Хорватська селянська партія бойкотує югославянську скупштину.

Хорватська селянська партія д-ра Мачека скликала до Загребу пленарний зїзд, в якому візьме участь 98-ох новобраних послів. Зїзд рішив рішуче відмовитися від усякої співпраці з парляментом.

Посли з т. зв. білгородського відтинка опозиції (які також вийшли з листи д-ра Мачека) рішили не бойкотувати парляменту і предложити верифікаційній комісії свої мандати до затвердження.

ЯПОНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ЛЬВОВІ.

В короткому часі повстане японський консулят у Львові і буде приміщуватися в новім домі при вул. Лозінського. Кермачичем консуляту буде секретар японської амбасади у Варшаві Ясутсуґо Гото, який був раніше першим японським консулем в Одесі і Владивостоці.

—o—

УЖГОРОДСЬКА „НЕДІЛЯ“ ЗНОВУ ВИХОДИТЬ.

По двомісячній перерві появилось нове, новорічне число „Неділі“, відомого органу ужгородського єпископа, що ідеольоґічно заступається нібито за „русинами“, а в дійсности є мелоґрамотним органом мадярської пропаґанди. „Неділю“ редаґують тепер: крилошанин А. Ільницький та проф. А. Немет — обидва патентовані мадярони.

ІТАЛІЯ ПРИСТУПАЄ ДО ПЕРЕГОВОРІВ З ФРАНЦІЄЮ?

У Парижі появилася неофіційна інформація, будьтоби мін. Бонне наказав амбасадорові Франсуа Понсе приступити до переговорів з Італією.

ПРИМУСОВА ЕВАКУАЦІЯ СТОЛИЦІ КИТАЮ.

Японські літаки збомбардували осідок китайського уряду, Чункін, та спричинили великі втрати. Це викликало страшну паніку; всі шляхи переповнені населенням міста, що втікає зі своїм движимим майном.

Щоб зменшити скількість жертв налетів влада наказала населенню по змозі покидати Чункін; можливо, що в найближчому часі переведуть примусову евакуацію частини населення, навіть родин урядовців.

Відколи уряд перенісся до Чункіну, населення цього міста збільшилося з 300.000 на 600.000 душ.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОГО ВІЦЕКОНСУЛЯ У САН СЕБАСТІЯН.

Британське міністерство закордонних справ дістало вістку, що в найближчих днях відбудеться процес британського віцеконсуля зі Сан Севастіяну Ґолдінґа та урядинчки консуляту Леґард, замішаних у відому шпигунську аферу. Процес буде явний.

Британський уряд висилає до Бурґосу правного дорадника, який обійме оборону Ґолдінґа.

СССР ПРОПОНУЄ... СПІВПРАЦЮ.

„Ілюстровани Курієр Цодзенни“ з 16. ц. м. подає за париським тижневиком „Еуроп Нувель“ вістку, що СССР звернув Польщі увагу на користи, які дала б обом державам „співпраця в українській справі“.

Польський уряд буцімто дав відповідь.

—o—

ДИМІСІЯ ТУРЕЦЬКОГО МІНІСТРА ВІЙНИ.

Турецький міністр війни ген. Кіязім Озальп подався до димісії; президент приняв димісію.

Поголоски про димісію міністра війни кружляли від кількох днів. Вяжуть її з відомою летунською аферою.

—o—

ВІДЕМАН ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ НА ПЕРЕГОВОРИ У СПРАВІ КОЛЬОНІЙ?

Як подає „Дейлі Геральд“, адютант Гітлера сотник Відеман приїде в найближчому тижні до Льондону, щоб навязати півофіційний контакт з британським урядом у справі кольоній.

ФРАНЦУЗЬКА ЛІВИЦЯ ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ УРЯД ДАВ ПОМІЧ ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

На засіданні виконавчого комітету французької радикальної партії, яка відбулася в неділю, чимало делеґатів висловилося за тим, щоб отворити кордон до червоної Еспанії та дати матеріяльну підмогу для червоних. Кінцева резолюція взиває уряд розглянути ситуацію, яку викликала італійська акція в Еспанії, небезпечна для французької плавби на Середземному морі.

З огляду на те треба сподіватися, що у парляментарній дебаті на тему закордонної політики лівиця та частина радикалів видвигне домагання, щоб негайно отворити еспанський кордон. Один париський щоденник висловлює навіть здогад, що за таким внеском голосуватиме 400—500 послів.

Чи знаєте, які заслуги поклала „Просвіта“ для національного добра? Якщо так, то вплетіть свою нитку у прапор „Просвіти“!

КОНЦЕНТРАЦІЯ ВІЙСЬКА НА КОРДОНАХ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

КУП подає з Хусту:

На кордонах Карпатської України концентрується мадярське військо.

——o——

УКРАЇНСЬКИЙ СЕНАТ ПРИ НАЙВИЩІМ ТРИБУНАЛІ У БРНІ.

КУП подає з Хусту:

При Найвищім Адміністраційнім Трибуналі створено окремий сенат, зложений зі суддів українців, що буде розглядати всі справи з Карпатської України.

ВИСЛІДИ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ У РІВЕНЩИНІ.

В рівенському повіті відбулися самоуправні вибори в 299-ох громадах, в яких вибрано 7.546 радних. ОЗН т та інші господарські групи здобули 3.844 мандати, **національні меншини 3.680 мандатів**, ендеки 21 мандатів і людовці один мандат.

БУДОВА АВТОСТРАДИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

На своєму засіданні 13. ц. м. чесько-словацька рада міністрів затвердила проєкт будови автостради здовж републики з заходу на схід. Чеський кабінет затвердив т. зв. першу західню і третю східню трасу автостради. Перша траса йде з Праги до Іглави, третя від Брна до кордону Словаччини. Кошти будови обох відтинків автостради сягатимуть 694 міліонів чеських корон.

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас надрукувати ласкаво у Вашому цінному органі отсю заяву:

Д-р Микола Масюкевич у Берліні повідомляє, що він припинив дня 31. грудня 1938 р. співпрацювати з Видавництвом „Українська Преса" (п. І. Тиктора) у Львові і перестав бути кореспондентом „Нового Часу". З надрукованою в „Новому Часі" (ч. 288 з 27. XII. 1938) статтею „Інтриги довкруги української справи" не має д-р М. Масюкевич нічого спільного і автор тієї статті йому невідомий.

З подякою та висловом глибокої до Вас пошани

Д-р Микола Масюкевич.

Берлін, 4. січня 1939.

——o——

ЗНАШИХ ІМПРЕЗ.

Маланка Захоронки і К. Л. К.

Маланка, уладжена 14. ц. м. Т-вом „Українська Захоронка" і Карпатським Лещетарським Клюбом у всіх салях Народнього Дому, пройшла з повним успіхом. Признання присутніх здобув головно зааранжований комітетом конкурс на чотири гарні, але найскромніші суконки, бо він був виявом панівних обставин і настроїв. Щасливими лавреатками стали: 1) п. Вітовська, що в нагороду за гарний та скромний одяг дістала тхора з ф-ми „Хром" у Львові, вул. Руська ч. 3. Друга нагорода припала п. Рені Яросевич, яка дістала від ф-ми „Альое" (Геніяга 16) комплет виробів тієї ф-ми враз з китицею свіжих гвоздиків. Третю нагороду дістала п. Дора Дмоховська — 2 фляжони з керамічної виробні О. Кіцюка (Потоцького 58 а), четверту п. Слава Гева — таріль з тої самої ф-ми.

Окрім цього жюри, у склад якого входили артисти-малярі п. Ласовський і Левицький та п. Ц. Паліївна, виріжнило ще одяги пп. Олі Марковської, Нагурської, Прокоповичівної і Дрогомирецької.

Ті, що не гуляли, провели при бріджу чи при пиві симпатичну ніч при столиках у салі „Української Бесіди", де уладжено вигідний буфет.

Може найменше вдоволені були ті, що хотіли „вигулятись", бо жовта саля Народнього Дому досить мала. Може невигоди, які прийдеться перенести на всіх цьогорічних забавах у тісному льокалі, рушать вкінці з мертвої точки справу будови власної комфортової забавової салі.

Присутня.

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає.

Порядок богослужень

у храмі Преображення св. Спаса у Львові в день празника Богоявлення Господнього.

Середа 18. І. Щедрий Вечір. — Піст від мясних страв.

Год. 8. рано Царські часи й Обітниця.

Год. 9.30 Служба Божа св. Василія В. з Вечірнею, відтак Водосвяття.

Четвер 19. І. Богоявлення Господнє.

Год. 5. рано Повечеріє Вел. з Литією.

Год. 6.30 Утреня.

Год. 6, 6.30, 7. і 7.30 читані Служби Божі.

Год. 7.30 читана Служба Божа і Водосвяття для вояків.

Год. 9. Архиерейська Служба Божа.

По заамвонній молитві похід на Ринок на Водосвяття.

По повороті з Водосвяття остання читана Служба Божа (12-тка).

Год. 4. попол. Вечірня.

Отсим запрошуємо всіх Вірних, Корпорації і Товариства до численної участи на архиєрейській Службі Божій і в поході на Водосвяття.

НОВИНКИ.

18 СІЧЕНЬ	**Середа** Ст. ст. 5. січня 1939. Навечеря Богоявлення. Теопемпта. Лат. Пр. св. Петра. Сонце: схід — 7.16, захід — 15.53. Місяць: схід — 6.04, захід — 16.09

Завтра: 19. січня. Четвер.
Ст. ст. 6. січня 1939.
Богоявлення Господнє. (Йордан).
Лат. Канута.
Сонце: схід — 7.15, захід — 15.55.
Місяць: схід — 6.44, захід — 15.57.

——o——

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду.
2933 11—20

— **Конфіската „Діла". Вчорашне** (10) число „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю з наголовком. У другому виданні того самого числа (10 б) цензура сконфіскувала одну вістку з Карпатської України.

— **Українська фортепіянова музика у Відні. Віденська радіостанція надає в пятницю 20. ц. м.** концерт української фортепіянової музики. Початок в годині 15.30.

— **Нове видання Національного Музею.** Незабаром появиться книжка Віри Свенціцької про різьблені ручні хрести 17—19 вв. Видання це, багато ілюстроване, буде монографією українського різьбленого хреста, що в українському мистецтві виробив собі своєрідні і високомистецькі форми.

— **Гостина театру ім. М. Садовського у Львові.** У днях 18., 19. і 20. ц. м. театр ім. М. Садовського дає кілька вистав у салі Народнього Дому. 18. ц. м. ставлять — „Дай серцю волю", 19. ц. м. в год. 4-ій — „Сорочинський ярмарок", в год. 18.15 „Невольник", 20. ц. м. святочна вистава з нагоди 100-ліття І. Котляревського „Наталка Полтавка". Білети можна вже купити в „Союзному Базарі". Треба надіятися, що наше громадянство масовою участю у виставах дасть вислів своєї вдячности для невтомних працівників українського мистецтва.

— **Засідання Фільольогічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка** у Львові в суботу, 21. грудня 1939 р. в бібліотечній салі в 18. год. На порядку дня секційні справи.

— **Філія Союзу Українок у Львові** уладжує в найближчих днях: **курс гігієнічний і курс прикладного мистецтва.** Оба курси виключно для членів Союзу Українок. Зголошуватися можна кожного дня в домівці С. У. (Сикстуська 46) від год. 10—12. Ближчі інформації про оплату на курсі й речинець відкриття подає Виділ при зголошеннях.

— **Як довідуємося,** 28. січня (субота) відбудеться у Варшаві концерт українських пісень і дум з участю **Василя Тисяка,** арт. опери (лірний тенор) та **Юрія Сінгалевича,** бандуриста. При фортепіяні п. Леся Вахнянин. Варшавська кольонія радіє з такої милої несподіванки.

— **Розбудова шпиталю у Стрию.** Загальний шпиталь у Стрию розбудовано і вивінувано і дезинфекційні прилади, заведено водопровід, каналізацію, відкрито положничі салі, веранди і лазнички. В розбудованім будинку уладжено 25 нових саль і приміщення для служби. Кошти будови сягають 300 тисяч золотих.

— **Професійний Союз Плястиків у Львові,** площа Марійська, запрошує 19-го ц. м. в год. 7. веч. на відчит п. Дебори Фогель п. з. „Літературний монтаж як спроба сучасного реалізму".

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. і. такі більші виграші: 5.000 зол. на ч. 15170. 75.000 зол. на ч. 155227. 25.000 зол. на ч. 139981. 10.00 зол. на ч. 38270 77301 69638. 5.000 зол. на ч. 24809 [illegible] 78153 88455 115940. 2.000 зол. на ч. 4280 [illegible] 38870 41203 52369 61826 82000 98283 [illegible] 111514 125330 139650 157851 158638. 1.000 зол. на ч.: 1416 4709 14296 21406 23385 27034 29016 [illegible] 32654 33111 34667 40322 45812 46124 46858 [illegible] 51868 58037 66315 75493 81104 83796 [illegible] 106618 107138 108089 109221 109291 116838 [illegible] 123585 128306 129967 131977 133048 134726 [illegible] 138502 143387 148890 153052 154033 159132.

— **Самогубство у львівському готелі.** У вівторок 17. ц. м. в год. 5-25 вранці розляглися два стріли у Венецькім готелі при вул. Рейтана. На відгомін стрілів служба готелю виважила двері і застала в калюжі крови: 25-літнього Й. Шварцвальда і 19-літню Е. Шмуклерівну. З залишеного листа Шварцвальда до товариша виходить, що причиною самогубства були непередбачені труднощі в їхньому подружжі. Важко ранених відвезла каретка ратункового поготівля до шпиталю.

— **Біда Біді.** На перекупку овочів на розі вулиці Казимира Великого у Львові напали свого часу три молоді бандити. Один повалив її на землю, другий вирвав з рук перекупки грошову мошонку, а третій забрав мішок з горіхами. Два втекли, третій не вспів, бо горіхи були такі тяжкі. Виявилось, що грабіжник називається Павло Біда; він заявив, що допустився злочину не з життєвих розкошів, тільки з великої біди.

— **Арештували агента обезпечень за крадіж.** Варшавська поліція арештувала на доручення суду Адама Ліговського, агента й аквізитора одного з асекураційних польських товариств, який інкасовані в обезпечених гроші брав для себе. Джентельменський агент заінкасував, як тепер виявилось, 10.000 золотих до своєї кишені. З огляду на слідство аферу тримають у тайні. Ще стало відоме, що Ліговський не один крав, бо впали на слід другого такого самого агента.

— **Цілий банк у криміналі.** Як ми вже повідомляли, у виленському банку Бунімовича виявлено величезні девізові зловживання. Слідство відслонює щораз то нові подробиці цього сенсаційного злочину. Арештовано також головного касієра банку Дашевського. Тепер сидять під ключем усі урядовці банку з ґенеральним директором Кашуком на чолі.

— **Як у казці.** Поліція арештувала біля Вильна 10-літнього Михайла Грицкевича, з волковиського повіту, під закидом продажі мешкального дому матері Галини і присвоєння собі [illegible] золотих, за які він виїхав до Вильна забавитися. Грицкевича передали до розпорядимости судової влади. Найшли при ньому ще цілу суму. Чи купив від 10-річної дитини дім і як бажав 10-річний герой забавлятись у Вильні — виленська поліційна хроніка не подає.

— **Маси землі мандрують.** З села Негостина на Буковині повідомляють, що наслідком [illegible] підшкірної води зісунулись там на просторі [illegible] гектарів маси землі у кількости коло трьох міліонів кубічних метрів. Ціла та маса є від кількох днів у безнастанному русі, посуваючись вперед зі скорістю одного метра на добу. Треба було припинити комунікацію на лінії приватної залізниці „Фереста". Тому, що движені маси землі наближаються до недалекої ріки Баска та грозять її засипанням, боїться великої повені.

— **Жертви повені в Японії.** Катастрофальна повінь, що навістила японський острів [illegible] до, зробила величезні школи; докладних розмірів цих шкід у теперішній хвилині годі ще з точною докладністю установити. Втопилось або згинуло поверх 800 осіб.

— **Аматори Чемберленової парасолі.** Підчас зводенної візити прем'єра Чемберлена в Римі один аматор ледви що не відміняв парасолі Чемберлена у британській амбасаді при Квіриналі. Одначе службовики амбасади швидко зорієнтувалися, що одна особа, яка була в амбасаді, заміняла „помилково"свою парасолю за парасолю Чемберлена, з якою британський прем'єр не розстається ні на крок. Парасолю Чемберлена відшукали дуже легко тому, бо на ручці парасолі є табличка з написом: Невіль Чемберлен, Ітон Сквер ч. 35, Льондон", себто давня адреса дому, в якім прем. Чемберлен мешкав тоді, як був ще канцлером скарбу. Тому, що Чемберлен продав свій дім 4 роки тому — його парасоля має бодай 4 роки.

— **Як радять собі совітські мистці з ідеольоґією.** Потреба конче творити „актуальні" твори, з совітською тематикою, змушує хапатись мистців за ріжні штучки. Коли він малює „пейзаж для пейзажу" — то він „художник ідеалістично-буржуазного" типу. Але коли він назве свій пейзаж нпр. „Дорога до колхозу", „Радянське збіжжя", „Бугай з колхозного розплодника" — все добре. Те саме бачимо і в інших жанрах. Нпр. один відомий маляр, Штернберґ, виставляє на виставі Черв. Армії натюр-морт, складений із книжок, каламаря і драперії: щоб йому хто не закинув ухилу, він відразу асекурується тим, що на одній книжці вимальовує пятикутну звірку. Знов інший маляр малює типове буржуазне „інтерієр" — три по пански убрані жінки в сальоні. Чиста контрреволюція — скаже хто! Але ні: це зветься „Дружини командирів РСЧА" — і все добре.

— **Вовки розшарпали жінку.** В околиці Ботошан на Буковині появилися великі стада вовків. Під Ботошанами вовки розшарпали жінку. У Зворських стадо голодних вовків напало на двох парубків, які встигли вилізти на дерево і криком заалярмували мешканців з недалекого села. В селі Бучаґ вовки розшарпали у стаях кільканадцять овець.

— **Зливний дощ спасенням населення Австралії.** Велитенська пожежа лісів і степів у стейті Вікторія в Австралії охопила поверхню 7.000 квадратових миль і знищила безліч місцевостей. У полумені знайшли смерть 74 особи, а 110 згинули від страшної горячі. Зливний дощ, що зачав тепер падати, може вгасить пожежу, якщо падатиме довший час. Матеріяльні шкоди сягають дотепер понад 2½ міліона фунтів штерлінґів.

— **За зловживання закривають банки і кооперативи.** Румунська влада закрила 64 народніх банків і кооператив за зловживання. Членів управи згаданих установ притягнули до карної відповідальности.

— **Пожежа знищила три військові будинки.** На днях сильна пожежа знищила зовсім три військові будинки в Рантуль у стейті Ілінойс у Злучених Державах. Шкода перевищає міліон долярів.

— **Смерть вязня у вогні.** У вязниці в Тарновських горах вязень Вільгельм Домаґало, який відсиджує кару кількалітньої вязниці за грабунковий напад підпалив сінник у своїй келії міркуючи, що підчас гашення вогню втече. І дійсно вязнича сторожа доглянула вогонь та відчинила келію, але знайшла вже Домаґалу напів живим, бо страшно попарився. Вязень вмер по дорозі до шпиталю.

— **Трагічні наслідки зударy самоходу з возом.** На шосі Кеніґсберґфошгавзен у Сх. Прусії самохід вїхав з розгоном на селянський віз. Дишель воза пробив шибу і вбив одного подорожнього, а двох важко зранив. Два інші подорожні врятувалися з життям. Самохід розбив віз і вбив коня.

— **Прогульки з вязниці на крадіж.** У провінції Новий Брунсвік у Канаді вела довший час злочинну діяльність ватага вломників, яких поліція не могла ніяк зловити. Щойно по довшім основнім слідстві виявилося, що членами ватаги були вязні з вязниці Фридекставн, які вилазили крізь вікно на свої прогульки і вранці вертались назад до своїх келій. Вязниця була теж складом крадених і награбованих річей. Начальний прокуратор Канади наказав перевести строге слідство.

— **Оригінальний страйк жінок з немовлятами.** Жінки безробітних С. Люїс у Злучених Державах окупували салю в ратуші тому, що безробітні чоловіки не діставали від міста підмог. Делеґація 37 жінок з немовлятами вже два дні і дві ночі не покидають міської салі не зважаючи на прохання поліції та урядовців. Поліція хоче переломити страйк делеґаток голодом і тому не допускає до нещасливих матерей з немовлятами харчів, що їх приносить рідня. Оригінальний страйк тревае далі.

— **Ріжні вісти.** Згідно з офіційними даними на державних посадах Злучених Держав є 14.000 чужинців. — Буревій з метелицею знищив зовсім село недалеко Кослу (Туреччина). Знайшли 50 трупів. — Згідно з офіційними даними Ліґи Націй в 1938 р. всі держави світа видали 3.400 міліонів фунтів стерлінґів себто 600 міліонів фунтів стерлінґів більше ніж у 1937 р. — Між Болгарією та СССР починаються на днях переговори у справі торговельного договору. —

— **Геморої́д".** Визначні хірурги стверджують, що перед і по операції давали пацієнтам природну гірку воду **„Францішка Йосифа"** з найкращим вислідом.

ҐРИПА? ?

ТАБЛЕТКИ
ASPIRIN

З судової салі.

ВІДГОМІН ЖОВТНЕВИХ ПОДІЙ У СТРИЮ ПЕРЕД СУДОМ.

Недавно відбувся перед окружним судом у Стрию процес проти 24-ох українців, яких суд засудив на кару вязниці за участь у відомій демонстрації у Стрию, що відбулася в четвер 20. жовтня 1938. р.

Минулої суботи відбувся перед окружним судом у Стрию другий з черги процес проти трьох українців: 1) **Миколи Нагорняка,** 2) **Богдана Матіїшина** та 3) **Івана Василевського** за провини зі статтей: (154, § 1 (публ. викликування до проступку або його похвала), 163 (участь в публичнім збіговищі) і 166 § кк. (участь у тайній орґанізації).

В четвер 20. жовтня 1938. р. в год. 10.30 передполуднем — каже акт обвинувачення — вирушило коло 200 демонстрантів з Ринку в напрямі торговиці. По дорозі домонстранти кричали: „Слава Україні", „геть з мадярами", „ганьба ляхам", „смерть ляхам". На торговиці юрба стрінула поліціянта Теодора Семчука, якого демонстранти почали обкидати камінями та важко його потурбували. Поліціянт врятувався лише тому, що сховався до будки, в якій є вага до важення безрог. Тимчасом надійшов відділ поліції і розбив демонстрантів на частини. Демонстранти обкидали поліціянтів камінням і зранили кількох. Упали теж револьверові стріли, з яких один трапив в голову пол. Лиска, але відбилася від його шолому.

По розправі суд засудив підс. **Миколу Нагірняка на півтора року вязниці, Б. Матіїшина та Івана Василевського по 1 році вязниці.**

Підсудних боронили **д-р Гарасимів, м-р Яців і м-р Фіхнер.**

ЗАСУД СВЯЩЕННИКА.

Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти **о. Северина Мацюрака,** пароха Горлчиї пов. Самбір за „українізування" прізвищ у метриках. Суддя Хшонщевський засудив **о. Мацюрака на кару 6 місяців безоглядної вязниці.**

ЗА ЗНЕВАГУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Окружний суд у Хойніцах засудив 11. ц. м. 59-літнього Авґустина Ліца з Функа на 2 місяці арешту за провину зі ст. 152 к. к. (зневага польського народу). Ліц вихвалював відносини в Німеччині підчас праці на публичній дорозі і зневажливо висловився про польський нарід та марш. Пілсудського.

——о——

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ С. Т. „УКРАЇНА".

відбудуться у Львові в неділю 5. лютого 1939 р. в год. 10. передполуднем у салі Сокола-Батька при вул. Руській 20.

Порядок нарад: 1) Відкриття Зборів; 2) Вибір предсідника; 3) Відчитання протоколу з попередніх З. З.; 4) Звіти: голови, секретаря, скарбника, господаря, бібліотекаря і провідників секцій; 5) Звіт Контрольної Комісії та абсолюторія уступаючому Виділові; 6) Вибір нового Виділу; 7) В несени й внесення.

Окремих повідомлень про Загальні Збори не висилаємо.

Львів, 11. І. 1938.

ЗА ВИДІЛ:

О. Левицький, голова. **М. Дуткевич,** секретар.

КАТОВИЦІ. **КАНАДА — ПОЛЬЩА 5:2 (4:1, 1:1, 0:0).**

Канадійці здобули в першій третині 4 ворота і після того вже не висилювалися. Друга терція була рівнорядна. У третій теж була взагалі вирівняна гра, бо канадійці не дуже дбали про те, щоб підвищити вислід. Видців 8000.

Театри.

Великий театр.

Середа 18. І. год. 7.30 веч. „День без брехні".
Четвер 19. І. год. 7.30 веч. „Масковий баль" опера.
Пятниця 20. І. год. 7.30 веч. „Тартюф".
Субота 21. І. год. 7.30 веч. „Кармен" оп.

Театр Ріжнородностей.

У середу 18, четвер 19 і пятницю 20. І. вистав нема.
Субота 21. І. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

БРОДИ:
17. І. Люди на кризі.
18. І. Хам.
19. І. Нітуш.
20. І. Казка старого млина.
21. І. Сузанна.
Потім театр загостить до Золочева

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ, саля Нар. Дому:
19. І. год. 4. Популярна вистава по знижених цінах: Сорочинський ярмарок. Год. 8.15 Невольник.
20. І. Святочна вистава памяти 100-ліття смерти І. Котляревського: Наталка Полтавка.
Білети вже в Союзному Базарі

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТРИЙ, саля Нар. Дому:
19. І. Премієра Цариця Грузії, Сумбатова.
БОЛЕХІВ, саля Нім. Дому:
20. І. Маруся Богуславка
21. І. Пригода в Черчі.
22. І. Цариця Грузії.
23. І. Шаріка.
24. І. Кирка з Льолею.

КІНА.

АМПІР: „Залюблена пані".
АПОЛЬО: „Прощав у багрянниці".
АТЛЯНТИК: „Полиця гігантів".
БАЛТИК: „Кайдани кохання", „Весела чирка".
ВАНДА: „Личко", „Як вам подобається".
ГРАЖИНА: „Фльоріяц" Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Пуритани".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антонета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Границя".
МЕТРО: „Павел і Гавел".
МІРАЖ: „Подвійне весілля", „Куртизана та вояк".
МУЗА: „Модолька", „Готель у Тиролю".
ПАКС: „Роза" на осн. Жеромського.
ПАЛЯС: „Цитадель".
РАЙ: „Танго Нотурно" з Полею Негрі.
РІЯЛЬТО: „Поверх вище".
РОКСІ: „Мале та велике кохання".
СВІТ: „Ти, що в Гострій світиш брамі", Роберт і Бертран".
СВЯТОВИД: „Малий Тарзан", „Алі Баба і 40 розбійників".
СТИЛЕВЕ: „Страхи" і ревія.
ТОН: „Сильні люди", „Обережно, професоре".
УТІХА: „Королівський вальс" і ревія.
ХИМЕРА: „Граф-кельнер".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Над гарним, синім Дунаєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 17. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Хочу бути купцем, 11.15 Гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Карпіна — спогади з дитячих літ, Орхестра, **14.30 Виноградники катедри в Крилосі, в українській мові вигол. д-р Я. Пастернак**, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Взаємна поміч у звірят, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фіз.-госп. актуалії, 16.30 Танц. музика; у перерві в год. 16.50 Робимо кошики, 17.15 Наші справи, 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Звід госп. ради в Тернополі, 18.15 Для села: **„Навози, продуковані в хліборобстві", гутірка інж. Мих. Задвірного**, Кооперативна хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Карнавалові настрої, концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Кво вадіс" Ф. Нововейського на осн. Г. Сенкевича (мішані хори, орх., сопран, баритон, бас), 22.40 Найновіша література, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авд.

Середа, 18. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Гр. пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим, казка, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Гутірка про Львів, 11.25 Мельодії Р. Фриммля в гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. авд. для молоді, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Госп. вістки, 16.20 Виховна вартість слова, 16.35 Г. Форе: Соната а-дур оп. 13, 17.00 Військ. вістки, 17.15 Фрагменти давніх а незабутніх опер, сопран, тенор, барит., бас, 17.57 Авд. ККО, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Шкільна орхестра, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Толеранція і филателія, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенові прелюдії, форт., 21.45 Поезія золотого віку, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танц. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 19. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 У такт музики, муз. авд. для вселюд. шкіл, 11.25 Орхестра Гавайська, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт баяна, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Взаємна поміч у звірят, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Все для дитини, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Госп. вістки, 16.20 Кооперація, відчит для жінок, 16.40 Англійські нар. пісні у вик. муж. хору, 17.00 Зимові гості, 17.10 Найвидніші концерти відомих клявесинів, сольо. ф., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: **Приділ наділів при комасації в українській мові вигол. інж. І Лапчук**, комунікати Рільн. Т-ва, Музика з пл., 18.30 Нар. музика та II відділ на мост. музики, 19.00 Розр. концерт орх., сопр., вок. квартет, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, світовий комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Святий Тома з Аквіну, 21.30 Пісні у супр. форт., 21.50 Прилюдна бібліотека м. Львова, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Спів. реситаль В. Крайсберг, сопр. у супр. форт., 22.25 Ніщо як музика, 22.35 Літер. кабарет: „При політичнім столику", 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ГАРНІ ДАРУНКИ на Новий Рік найдешевше
Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Коперника 15 а, Галицька 16.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 17. січня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Балетова музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 20.00 Камер. музика, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Орх., 17.20 Спів, 1.35 19.05 Розр. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 15.30 „Пімета лилика" оп. І. Штравса, 20.10 21.00 Вес. вечір, 22.35 Двофорт. твори Брамса, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 „Лякме" оп. Деліба, ЛІЛЬ 21.30 Симф. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер, ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, ПРАГА 19.30 20.00 21.00 „Наречена з Месини" оп. Фібіха, РАДІО ПАРІ 18.02 Орх., 19.15 Форт. твори Дебісі, 21.15 22.00 Камер. музика, РИМ 21.00 22.00 Симф. концерт.

Середа, 18. січня 1939.

БЕРЛІН 18.00 19.00 Веселі мельодії, 21.00 Орх., БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Арфа, 18.20 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Гарі Янош" оп. Кодаля, ВІДЕНЬ 16.00 22.30 Розр. концерт, 19.00 Португальська музика, 21.00 Симф. музика, ДРОЯТВІЧ 21.15 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІГ 21.00 „Ільматрімоніо сегрето" оп. Чімарози, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.05 Концерт форт. дуету, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 20.30 Танц. мельодії, 21.15 Орх., РИМ 21.00 22.00 23.00 „Маруф" оп. Рабода.

Четвер, 19. січня 1939.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Танц. музика, БІЛГОРОД 20.00 Російські пісні та романси, 21.30 Югосл. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Серенади, 19.20, 20.00 Циг. музика, 22.45 Оп. орх., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 12.00, 13.15 Розр. концерт, 18.15 Давні інструменти, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Фільг. концерт, Фуртвенглер, КЕНІГСБЕРГ 19.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, КЕЛЬН 20.10 Іт. музика, МІЛЯНО 21.00 „Богема" оп. Пуччіні", ПРАГА 20.50 Симфонія Бетовена ч. IX., РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Радіокутик.

„ТИХА НІЧ, СВЯТА НІЧ".

Німецька Свят-Вечірня програма не була б повною, коли не стало б у ній прегарної коляди „Тиха ніч, свята ніч". Для 24. м. р. чули ми на хвилях Відня та Штутгарту цю німецьку „народню коляду". Цікава історія цієї пісні. В 1818 р. щасливий учитель та органіст у тирольському селі, Осип Грубер, написав музику до вірша, що його уложив тамошній сільський священик. Цього ж року на Свят-Вечірній службі Божій відспівали вперше „тиху ніч" — Грубер та священик. Дуже скоро по цілому Тиролю розійшлася та прийнялася ця чудова коляда, а звідтам помандрувала у Німеччину. Згодом стала вона загально народньою піснею цілого німецького народу.

СПІКЕРИ ІТАЛІЙСЬКОГО РАДІЯ.

Італійське радіо організує вже від деякого часу постійні курси для спікерів та лекторів. Кандидатам на ці становища ставить італійське радіо незвичайно високі та всебічні вимоги. І так: 1) Приємний голос без провінціонального акценту. 2) Виразна вимова, натуральний свобідний тон. 3) Уміння приготовність та легкість своєї постанови. 4) Широка загальна освіта. 5) Вірне знання чужих мовних, досконала вимова латини і назв закордонних часописів. 6) Знайомість оцінки та назв творів давніх кращих та закордонних композиторів і письменників. 7) Досконале знання, читання і співання. Якщо тов. ЕІАР знайде людей, які відповідатимуть всім цим вимогам, тоді безсумнівно матиме італійське радіо найкращих радіових спікерів

БІРЖА.

Львів, 15 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·6: — Доляри америк. 5.25·00 — Дол. канад. 5.23·00 — Фльорени гол. 288·59 — Франки франц. 14·02 — Франки шв. 119·95 — Фунти анг. 24·82 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·80 Кор. норв. 124·68 — Кор. шв. 127·84 Ліри італ. 16·90 — Марки фінляндські 10·94 —

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 15. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Подяка.

Глибоко пригноблені по невідżałованій смерти Дорогого Сина і Брата **Володимира**, студента прав, спішать цією дорогою висказати подяку за участь в похороні В. Преподобному Духовенству обр. гр.-кат. в особах о. С. Яворського та о. М. Цурковського та обр. лат. в особах о. І. Валиса та о. А. Ковальського. За останню послугу Покійному, складають щиру подяку родичі і брат Громадянству Рудник та місцевій читальні „Просвіти, Кружкові Сільського Господаря, Хорові з Надітич і Громадянству з околиці та Товаришам, Друзям-Приятелям Покійного. Дякуємо рівночасно за численні висказн співчуття і слова потіхи.

Рудники, в січні 1939 р. **Карваші.**

Оповістка.

Кружок Рідної Школи ім. Ганни Барвінок у Львові почувається отим до мілого обовязку зложити Вп. інж. Антонові Ліськевичеві прилюдно щиру подяку за безкорисне збудовання театральної сцени в руханковій салі школи. За щедру поміч Рідній Школі — щире Спасибіг.

Загальні збори українських студентів права „Правнича Громада", що відбулися дня 15. I. 1939 р. вибрали Виділ в такому складі: голова: Харкевич Лев, заст. голови: Кравс Микола, писар: Гендралас Петро, скарбник: Залуцький Петро, бібліотекар: Лисяк Іван, домівкар: Сидор Павло. Склад Контрольної Комісії: Ховзів Ярослав, Сеньчук Роман, Ковалюк Анна. Склад Товариського Суду: Кульмич Ростислав, Гошовський Роман, Рибчук Богдан, Твердохліб Роман, Цриояшок Роман. Урядові години в домівці Т-ва при вул. Міцкевича 11 у понеділки і четверги від 12—14. 2822

Загальні Збори Товариства укр.-р. правників у Львові відбудуться в пятницю 3. лютого 1939 р. в год. 18. в домівці Тов. „Українська Бесіда" при вул. Рутовського ч. 22. І. пов. із звичайним деннним порядком. Якщо вимагане число членів в год. 18-ій не явиться, відбудуться Загальні Збори того самого дня в год. 19-ій при якімнебудь числі приявних членів. — **Рада Товариства.** 175

НАУКА

БЮРОВЕ ПРИГОТУВАННЯ, — МОВИ. **Ecole Francaise"**, Баторія 34. 11/22 1-1

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964а 11-15

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ҐУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2998 .-11

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за ґарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 18-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1.

НАЙМОДНІШІ годинники, будильники, біжутерію поручає найдешевше фірма ВАНДЕР, Шайноха один, там теж прецизійна направа годинників і біжутерії. 3020 8-11

Незмінно виріжняється знаменитою якістю
„Backin" dra OETKERA

МЕШКАННЯ

3 КІМНАТИ з кухнею на І. поверсі ... винайму від зараз. Вул. св. Софії ...

КУПНО — ПРОДАЖ

ПАРЦЕЛЮ продам дуже дешево, близько трамваю, українське середовище ... Відомість в Адм. „Діла" під 232-74.

ОГОЛОШЕННЯ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства Прихильників Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові відбудуться в суботу 21. січня 1939 ... 18 в салі Музею НТШ з таким порядком дня:

1. Протокол з попередніх Загальних Зборів.
2. Звіт з діяльности за минулий рік та рахункове замкнення.
3. Звідомлення Ревізійної Комісії і признання абсолюторії уступаючій управі.
4. Вибір Голови Т-ва і членів Управи та Ревізійної Комісії.
5. Внески й запити.

Д-р Павло Кривуцький голова
Д-р Ярослав Пастернак, секретар

Фортепіяни, піяніна першорядних марок ... й оказійні. Догідні кредитові умови. **Новацький** Львів, Пілсудського ... Тел. 235-21.

Н. Шрайбер Львів, Гетьманська ... Рік осн. 1904. Тел. ...
НОВОЧАСНА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ відзначена медалею і золотим хрестом ... Парижі поручає по фабричних цінах **КОРСЕЛЕТИ, КОРСЕТИ, НАГРУДНИКИ, ЧЕРЕВНІ ПОЯСИ, ГУМОВІ ПАНЧОХИ**

Приписові почтові друки і книжки до вжитку ... описів
якими може видавництво послужити ... ея можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Ціни друків:
Zawiadomienie wysyłkowe ...
Gazetowa książka nadawcza оправлена (120) карток ... оправлена (200 карток) ...
Książka rozsyłkowa на 480 почт. урядів ... на 960 почт. урядів ...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ...